

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

DIREKTORAT ZA KMETIJSTVO

Služba za register kmetijskih gospodarstev

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 93 45

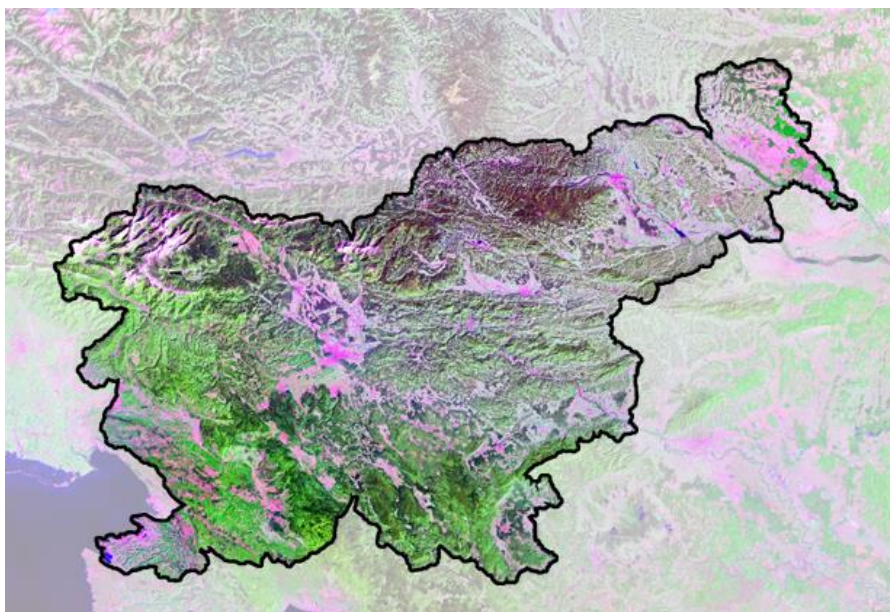
F: 01 478 91 33

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

INTERPRETACIJSKI KLJUČ

Podroben opis metodologije zajema dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč

Verzija:
6.0.

Datum izdaje:
8.10.2013

Spremembe Interpretacijskega ključa, verzije 5.2.

Besedilo v poglavju Struktura podatkov in v poglavju Osnovna pravila za zajem dejanske rabe je dopolnjeno z novimi pojasnili. Podrobna navodila za zajem dejanske rabe pod okvirjem so napisana na bolj strukturiran način z dodatnimi obrazložitvami in primeri.

Slikovno gradivo v interpretacijskem ključu je v celoti zamenjano s primeri zajema na novejših ortofoto posnetkih in z novejšimi fotografijami s terenskih ogledov Ministrstva za kmetijstvo in okolje.

Pomembnejša vsebinska sprememba se nanaša na prodišča ob oziroma v vodotokih, občasno suhe struge vodotokov, peščene plaže in sipine. Splošen opis vrste dejanske rabe Vode je enak opisu v predpisih in zaradi usklajevanja zajema vodnih površin, ki je v pripravi, ni skladen s podrobnejšim opisom zajema dejanske rabe. Prodišča ob oziroma v vodotokih, občasno suhe struge vodotokov, pešče plaže in sipine ne uvrščamo v vrsto dejanske rabe Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom (šifra dejanske rabe 5000) ampak v vrsto dejanske rabe Voda (šifra dejanske rabe 7000).

VSEBINA

UVOD	4
STRUKTURA PODATKOV	4
<i>Tipologija rabe zemljišč .....</i>	<i>4</i>
NAVODILA ZA ZAJEM DEJANSKE RABE	4
<i>Kmetijska zemljišča .....</i>	<i>5</i>
<i>Splošna pravila zajema .....</i>	<i>6</i>
PODROBNI OPIS ZAJEMA DEJANSKE RABE	11
1100 – Njiva	11
1160 – Hmeljišče	16
1180 - Trajne rastline na njivskih površinah	18
1190 - Rastlinjak	21
1211 – Vinograd	24
1212 - Matičnjak.....	30
1221 - Intenzivni sadovnjak.....	32
1222 – Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak	36
1230 - Oljčnik.....	40
1240 - Ostali trajni nasadi.....	44
1300 - Trajni travnik	46
1321 - Barjanski travnik.....	55
1410 – Kmetijsko zemljišče v zaraščanju.....	57
1420 - Plantaža gozdnega drevja	64
1500 - Drevesa in grmičevje	67
1600 - Neobdelano kmetijsko zemljišče.....	72
1800 - Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem	81
2000 - Gozd	87
3000 - Pozidano in sorodno zemljišče	91
4100 - Barje	96
4210 - Trstičje	98
4220 - Ostalo zamočvirjeno zemljišče	100
5000 - Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom	102
6000 - Odprto zemljišče brez ali z nepomembnim rastl. pokrovom.....	108
7000 - Voda	110
SPLOŠNA NAVODILA ZA ZAJEMANJE DEJANSKE RABE.....	112

UVOD

Struktura podatkov

Tipologija rabe zemljišč

Evidenca dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (v nadaljevanju dejanska raba) vsebuje podatke, ki so zajeti v skupine dejanske rabe, le te so nato naprej razdeljene na vrste dejanske rabe po šifrah (Preglednica 2: Osnovne definicije dejanske rabe).

Tipologija dejanske rabe, ki se uporablja pri zajemu, je bila izdelana na osnovi osnutka ECE mednarodnih standardov za klasifikacijo rabe zemljišč (Statistična in ekonomska komisija za Evropo; Konferenca evropskih statistikov - 33. plenarna seja, junij 1985) in tudi po zgledu Land Use Statistical Framework (Eurostat - CESD - Communautaire) ter CORINE land cover nomenclature (CORINE land cover, Technical guide, EC Luxemburg, 1994). Dopolnjevala se je na osnovi projekta "Razvoj informacijskega sistema MKGP". Prilagojena je potrebam kmetijstva v Sloveniji in je zato v nekaterih primerih bolj podrobna kot je v osnovni ECE klasifikaciji (primer: trajni nasadi).

Podatki dejanske rabe se posredno in neposredno uporabljajo tudi pri določanju:

- dejanske rabe na parcelo v zemljiškem katastru (Zakon o evidentiranju nepremičnin – ZEN Ur.l. RS, št. 47/2006),
- višine katastrskega dohodka (Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka, ZUKD-1, Ur. l. RS, št. 9/2011, 47/2012),
- odškodnine za spremembo namembnosti zemljišča (Zakon o spremembah in dopolnitvi zakona o kmetijskih zemljiščih, ZKZ-D, Ur. l. RS, št. 58/2012),
- spremembe bonitete zemljišč v zemljiškem katastru, ki so po dejanski rabi kmetijska ali gozdna (Pravilnik o vzpostavitvi bonitete zemljišč, Ur.l. RS, št. 35/2008),
- upravičenosti do socialnih podpor (Zakon o uveljavljanu pravic iz javnih sredstev – ZUPJS, Ur. l. RS, št. 62/2010, 57/2012, Zakona o socialno varstvenih prejemkih – ZSVarPre, Ur.l. RS, št. 61/2010) ,
- statistične analize, znanstvene raziskave in drugo.

Navodila za zajem dejanske rabe

Šifra dejanske rabe in najmanjša površina zajema sta navedeni pred opisom dejanske rabe.

V okvirju in s poudarjenim tiskom je napisan kratek opis vrste dejanske rabe.

Podrobna navodila za zajem dejanske rabe so napisana pod okvirjem.

Kmetijska zemljišča

Slika 1: Kmetijska zemljišča

V evidenci dejanske rabe kot kmetijska zemljišča določamo vsa zemljišča, ki imajo proizvodni potencial in niso določena kot:

- **Gozd** (šifra dejanske rabe 2000) ali
- **Ostala nekmetijska zemljišča**, ki so podrobno določena kot:
  - **Pozidano in sorodno zemljišče** (šifra dejanske rabe 3000),
  - **Barje** (šifra dejanske rabe 4100),
  - **Trstičje** (šifra dejanske rabe 4210),
  - **Ostalo zamočvirjeno zemljišče** (šifra dejanske rabe 4220),
  - **Suho, odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom** (šifra dejanske rabe 5000),
  - **Odprto zemljišče brez ali z nepomembnim rastlinskim pokrovom** (šifra dejanske rabe 6000),
  - **Voda** (šifra dejanske rabe 7000).

Na ortofoto posnetku (v nadaljevanju ortofoto) so kmetijska zemljišča vidna kot njive in vrtovi, travniške površine, trajni nasadi in druge kmetijske površine.

ECE klasifikacija prišteva h kmetijskim zemljiščem tudi zemljišča pozidana s kmetijskimi zgradbami (kmetijski objekti, dvorišča, stanovanjske hiše kmetov). V Sloveniji je večina kmetijskih zgradb v sklopu naselij in se po zunanjem videzu težko ločijo od ostalih zgradb, zato jih ne moremo šteti h kmetijskim zemljiščem, ampak jih uvrščamo v vrsto dejanske rabe »Pozidano in sorodno zemljišče«. Zemljišča pozidana s kmetijskimi zgradbami, dvorišča in drugi kmetijski objekti se uvršča pod šifro dejanske rabe 3000, če so večji od 25 m². Mejo pozidanih zemljišč se vleče po meji funkcionalnih zemljišč zgradb.

Splošna pravila zajema

Podatki o dejanski rabi so zajeti:

- z metodo računalniško podprte foto interpretacije ortofotov,
- z uporabo drugih evidenc, ki lahko izboljšajo podatek o vrsti dejanske rabe prostora,
- s terenskimi ogledi in meritvami.

Najmanjša površina, ki jo je potrebno zajeti pod kmetijska zemljišča, je 1000 m². Izjeme so:

- vinograd 500 m²,
- oljčnik 500 m²,
- matičnjak 500 m²,
- ostali trajni nasadi 500 m²,
- rastlinjak 25 m²,
- kmetijska zemljišča, ki se nahajajo znotraj pozidanih in sorodnih zemljišč ter gozda in so večja od 5000 m².

Zajemajo se lahko tudi manjše površine zemljišč, še posebno, če so ta zemljišča vpisana v Register kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju RKG).

Poligone dejanske rabe se zajema po naravnih mejah, kot so vidne na ortofotih, oziroma po mejah, določenih na podlagi podatkov s terena.

Vrste dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč določa Pravilnik o evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč. Vrste dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč so prikazane v Preglednici 2 in podrobneje opisane v nadaljevanju.

Iz skupin dejanske rabe »Njive in vrtovi«, »Trajni nasadi«, in »Travniške površine« izločimo vse površine, ki spadajo med »Pozidana in sorodna zemljišča« ali »Voda« in so večje od **25 m²**. Izločimo tudi vse površine, večje od **100 m²**, ki spadajo med »Druge kmetijske površine«, »Gozd« in »Ostala nekmetijska zemljišča« ter vso transportno infrastrukturo, širšo od **2 m**, v kolikor ni drugače določeno in pojasnjeno pri podrobnih navodilih za zajem posamezne vrste dejanske rabe.

Vrste dejanske rabe Trajne rastline na njivskih površinah (šifra dejanske rabe 1180), »Ostali trajni nasadi« (šifra dejanske rabe 1240), »Plantaže gozdnega drevja« (šifra dejanske rabe 1420) in »Matičnjak« (šifra dejanske rabe 1212) so težje določljive samo na podlagi ortofota, zato pri določitvi le-teh uporabimo podatke iz RKG, oziroma jih določimo na podlagi terenskega oglada.

V primeru mešanih rab trajnih nasadov (npr. mešana raba oljk, sadnega drevja) se določi prevladujoča vrsta rabe.

Preglednica 2: Osnovne definicije dejanske rabe.

SKUPINA DEJANSKE RABE	ŠIFRA	VRSTA DEJANSKE RABE (najmanjša površina zajema)	OPIS DEJANSKE RABE
NJIVE IN VRTOVI	1100	Njiva (1000 m ²)	Površina, ki jo orjemo ali drugače obdelujemo in obračališča, namenjena obdelavi te površine (širine do 2 m). Na tej površini pridelujemo enoletne in nekatere večletne kmetijske rastline (žita, krompir, krmne rastline, oljnice, predivnice, sladkorna pesa, zelenjadnice, vrtnine, okrasne rastline, zelišča, jagode itd.). Sem sodi tudi zemljišče v prahi in ukorenišče hmeljnih sadik. V ta razred uvrščamo tudi zemljišče, ki je začasno zasejano s travo ali drugimi krmnimi rastlinami (za obdobje manj kot 5 let) in se uporablja za košnjo ali pašo večkrat na leto. Če je površina porasla s travno rušo in ni preorana v obdobju pet ali več let, jo uvrstimo v trajni travnik.
	1160	Hmeljišče (500 m ²)	Površina, na kateri so žičnica ter obračališča in poti, potrebne za obdelavo hmeljišča. Vključuje površino hmeljišča v obdelavi oziroma v premeni.
	1180	Trajne rastline na njivskih površinah (1000 m ²)	Drevesnica, trsnica, zarodišče podlag, nasad matičnih rastlin, nasad okrasnih trajnih rastlin za vzgojo rezanega cvetja, trajna zelišča, trajne zelenjadnice.
	1190	Rastlinjak (25 m ²)	Steklenjaki in plastenjaki z močnejšo konstrukcijo in daljšo življenjsko dobo, v katerih se vzgajajo okrasne rastline, rezano cvetje, zelenjava, zelišča, matične rastline, podlage, sadike, jagode itd.
TRAJNI NASADI	1211	Vinograd (500 m ²)	Površina, zasajena z vinsko trto (<i>Vitis vinifera</i>), vključno z obračališči in potmi v vinogradu ter brežinami pri vinogradu na terasah.
	1212	Matičnjak (500 m ²)	Površina, zasajena z matičnimi rastlinami, namenjena za pridelavo ključev podlag vinske trte, vključno z obračališči in potmi.
	1221	Intenzivni sadovnjak (1000 m ²)	Površina, zasajena s sadnimi vrstami, pri obdelavi katere se uporabljajo sodobne intenzivne tehnologije. Intenzivni sadovnjak zajema površino nasada skupaj z obračališči in potmi ter brežinami, če je nasad zasajen v terasah. Nasade jagod uvrščamo v vrsto dejanske rabe njiva.

	1222	Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak (1000 m ²)	Sadovnjak, ki ni primeren za intenzivno pridelavo. To je običajno nasad visokodebelnih sadnih dreves, vzgojenih na bujni podlagi ali iz semena, z gostoto več kot 50 dreves na hektar. V ekstenzivnem oziroma travniškem sadovnjaku lahko raste ena ali več različnih sadnih vrst.
	1230	Oljčnik (500 m ²)	Površina, zasajena z oljkami, ki so med seboj oddaljene največ 20 metrov, povečana za širino oziroma dolžino največ 10-ih metrov od debel oljk, zasajenih na zunanjih robovih oljčnika, ki je namenjena za obračališča in pomožne poti.
	1240	Ostali trajni nasadi (500 m ²)	Površina zasajena z eno ali več različnimi vrstami trajnih rastlin.
TRAVNIŠKE POVRŠINE	1300	Trajni travnik (1000 m ²)	Površina porasla s travo, deteljami in drugimi krmnimi rastlinami, ki se jo redno kosi oziroma pase. Takšna površina ni v kolobarju in se ne orje. Kot trajni travnik se šteje tudi površina, porasla s posameznimi drevesi, kjer gostota dreves ne presega 50 dreves/hektar.
	1321	Barjanski travnik (1000 m ²)	S travinjem, šašem in močvirsko preslico poraslo zemljišče na organskih ali mineralno-organskih tleh, na katerem nivo talne vode med letom pogosto doseže površino tal.
	1800	Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem (1000 m ²)	Površina, porasla s travinjem, na kateri rastejo posamična gozdna drevesa oziroma grmi in se redno, vsaj enkrat letno popase oziroma pokosi. Pokrovnost travinja je vsaj 80 %, pokrovnost drevesnih krošenj oziroma grmov pa je manjša od 75 %.

DRUGE KMETIJSKE POVRŠINE	1410	Kmetijsko zemljišče v zaraščanju (1000 m2)	Zemljišče, ki se zarašča zaradi opustitve kmetovanja ali preskromne kmetijske rabe. Na njem se pojavljajo mlado olesenelo ali trnasto rastje ter drevesa in grmičevje, običajno različnih starosti, katerih pokrovnost je 20–75 %.
	1420	Plantaža gozdnega drevja (1000 m2)	Plantaža gozdnega drevja je nasad gozdnega drevja, ki je namenjen izključno pridelavi lesa, okrasnih dreves ali plodov oziroma drugih delov drevja in pri katerih so razdalje med drevjem že ob zasaditvi takšne kot ob predvidenem končnem razvojnem stanju sestoja.
	1500	Drevesa in grmičevje (1000 m2)	Površina, porasla z drevesi in grmičevjem, katerih pokrovnost presega 75 % in niso uvrščena v gozd. Sem uvrščamo tudi obvodno zarast, če so obrečni pasovi porasli z drevjem oziroma grmovjem, ter mejice iz gozdnih dreves oziroma grmičevja.
	1600	Neobdelano kmetijsko zemljišče (1000 m2)	Površina, ki je npr. rigolana in pripravljena za zasaditev novih trajnih nasadov. Kmetijsko zemljišče, ki se začasno ne uporablja zaradi gradnje infrastrukture ali je neobdelano zaradi socialnih ali drugih razlogov. Kmetijsko zemljišče, na katerem je ograda za konje, prašiče ali druge živali in ni poraslo s travinjem.
GOZD	2000	Gozd (2500m2)	Zemljišče, ki je v skladu s predpisi o gozdovih opredeljeno kot gozd.
OSTALA NEKMETIJSKA ZEMLJIŠČA	3000	Pozidano in sorodno zemljišče (25 m2)	Površina, na kateri so zgradbe, ceste, ki vodijo do naselij ali hiš, parkirni prostori, rudniki, kamnolomi in druga infrastruktura, ki služi za opravljanje človeških dejavnosti.
	4100	Barje (5000 m2)	Nizko ali visoko barje, ki se ne uporablja za kmetijsko rabo. Vegetacija je navadno višja kot na barjanskih travnikih in se ne kosi.
	4210	Trstičje (5000 m2)	Močvirno zemljišče, na katerem raste trstika. Na tem zemljišču ni kmetijske pridelave.
	4220	Ostalo zamočvirjeno zemljišče (5000 m2)	Nizko ležeča zemljišča, pogosto poplavljeni in ves čas bolj ali manj namočena, ki se ne uporabljajo v kmetijske namene.

	5000	Suho, odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom (5000 m ²)	Ne-gozdno zemljišče, pokrito z nizko vegetacijo (pod 2 m), ki je nerodovitno ali nedostopno. Pokritost z vegetacijo ni večja od 75 %.
	6000	Odprto zemljišče brez ali z nepomembnim rastlinskim pokrovom (5000 m ²)	Nezazidano zemljišče z malo ali brez vegetacije, zaradi česar takšne površine ne moremo vključiti v kakšen drug razred. Sem sodijo vsa zemljišča, prekrita z golimi skalami, peščene plaže in sipine, prodnate površine ob oziroma v vodotokih, melišča in ostale odprte površine.
	7000	Voda (25 m ²)	Površina, pokrita s površinskimi vodami, kot so jezera, reke, potoki in jarki, v katerih se nahaja voda.

Podrobni opis zajema dejanske rabe

1100 – Njiva

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Površina, ki jo orjemo ali drugače obdelujemo in obračališča, namenjena obdelavi te površine (širine do 2 m). Na tej površini pridelujemo enoletne in nekatere večletne kmetijske rastline (žita, krompir, krmne rastline, oljnice, predivnice, sladkorna pesa, zelenjadnice, vrtnine, okrasne rastline, zelišča, jagode itd.). Sem sodi tudi zemljišče v prahi in ukorenišče hmeljnih sadik.

V ta razred uvrščamo tudi zemljišče, ki je začasno zasejano s travo ali drugimi krmnimi rastlinami (za obdobje manj kot 5 let) in se uporablja za košnjo ali pašo večkrat na leto. Če je površina porasla s travno rušo in ni preorana v obdobju pet ali več let, jo uvrstimo v trajni travnik.

Njive so večinoma pravokotnih oblik in so na ortofotu hitro prepoznavne. Barvna skala na barvnem ortofotu se giblje od svetlo rjave do temno rjave ter od svetlo do temno zelene (odvisno od zasejane kulture in letnega časa snemanja). Pri linijah se trudimo obdržati čim bolj pravokotne in pravilne linije.

V vrsto dejanske rabe »Njiva« **uvrščamo:**

- kmetijska zemljišča v prahi,
- zemljišča, ki so začasno zasejana s travo ali drugimi krmnimi rastlinami (za obdobje manj kot 5 let),
- površine, pokrite s premičnimi plastičnimi tuneli,
- površine, namenjene vrtničarstvu,
- njive, ki so začasno poplavljene,
- nasade jagod,
- ukorenišča hmeljnih sadik oziroma njivske površine na katerih dve leti niso rasle hmeljne rastline,
- preorane in posejane površine, namenjene za rejo živali na prostem, npr. (polži, perutnina, prašiči, itd.),
- brežine teras med njivami, katerih tlorisna širina ne presega 2 m.

V vrsto dejanske rabe »Njiva« **ne uvrščamo:**

- kuhinjskih vrtov, ki spadajo k funkcionalnim zemljiščem pozidanih in sorodnih zemljišč,
- površin, namenjenih za pridelavo humusa (npr. kalifornijski črvi),
- vrtnih lop, večjih od 25 m².

Slika 2: Njiva

Slika 3: Kompleks njiv

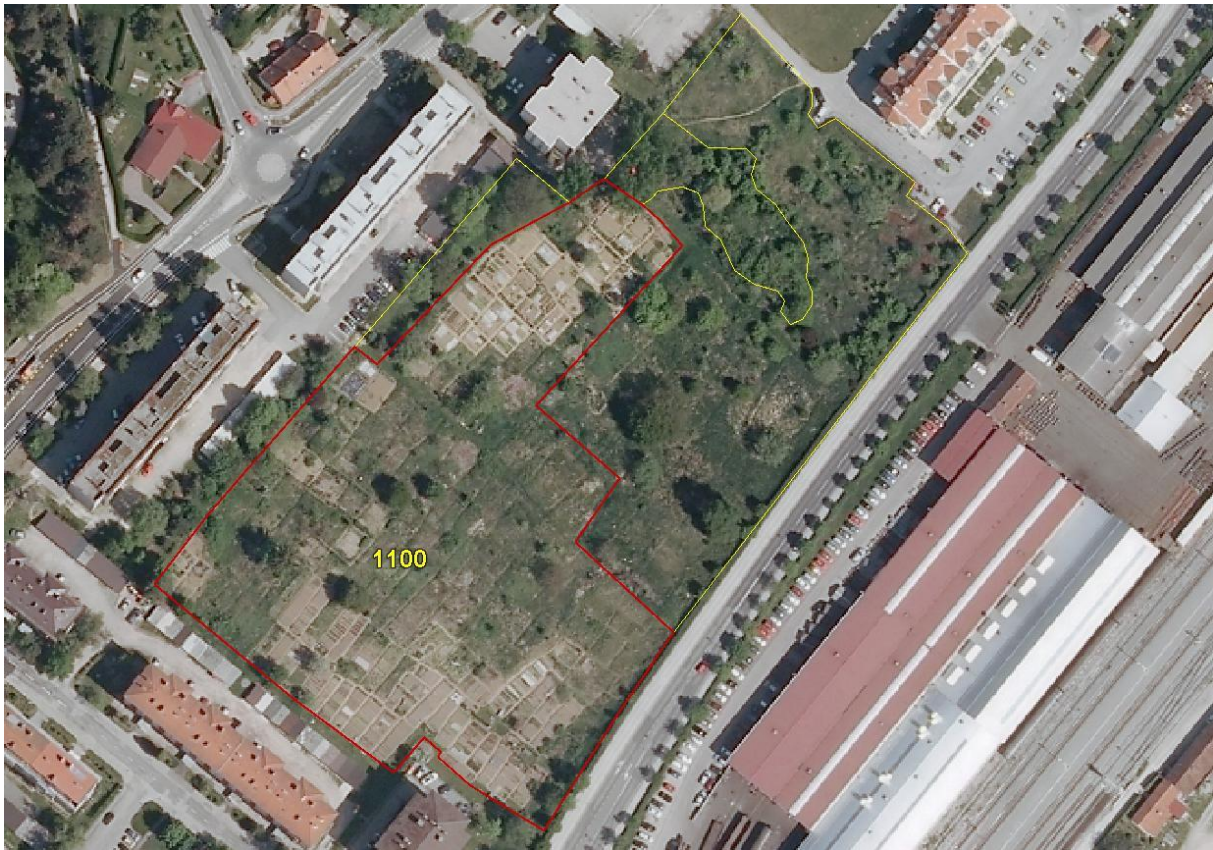

Slika 4: Površini v prahi določimo šifro dejanske rabe 1100 – Njiva

Slika 5: Površino, pokrito s plastičnimi tuneli uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1100 – Njiva

Slika 6: Površine, namenjene vrtničarstvu uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1100 – Njiva

Slika 7: Njive in začasni travniki

Slika 8: Njiva v vrtači

Slika 9: Njiva

1160 – Hmeljišče

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Površina, na kateri so žičnica ter obračališča in poti, potrebne za obdelavo hmeljišča. Vključuje površino hmeljišča v obdelavi oziroma v premeni.

Hmeljišče v premeni je začasno neobdelano hmeljišče ali hmeljišče zasejano z enoletnimi kulturami.

Pod šifro dejanske rabe 1160 – Hmeljišče uvrščamo zemljišča, na katerih je na ortofotu vidna oporna konstrukcija, ne glede ne to, ali na površini raste hmelj ali druga kmetijska rastlina (npr. koruza).

V vrsto dejanske rabe »Hmeljišče« **ne uvrščamo:**

- ukorenišč hmeljnih sadik oziroma njivske površine, na katerih dve leti niso rasle hmeljne rastline.

Slika 10: Hmeljišče

Slika 11: Pod šifro rabe 1160 – Hmeljišče uvrščamo površine, na katerih je vidna oporna konstrukcija

Slika 12: Hmeljišče

Slika 13: Hmeljišče v premeni

1180 - Trajne rastline na njivskih površinah

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Drevesnica, trsnica, zarodišče podlag, nasad matičnih rastlin, nasad okrasnih trajnih rastlin za vzgojo rezanega cvetja, trajna zelišča, trajne zelenjadnice.

Drevesnica je njivska površina, na kateri se vzgajajo sadike sadnih vrst ali sadike gozdnega drevja ali sadike okrasnih dreves in grmovnic.

Trsnica je njivska površina, na kateri se vzgaja trsne cepljenke žlahtne vinske trte.

Zarodišče podlag je njivska površina, na kateri se gojijo matični grmi iz katerih pridobivamo podlage.

Nasad matičnih rastlin je njivska površina, na kateri se gojijo matične rastline, iz katerih se jemlje material za vegetativno razmnoževanje rastlin.

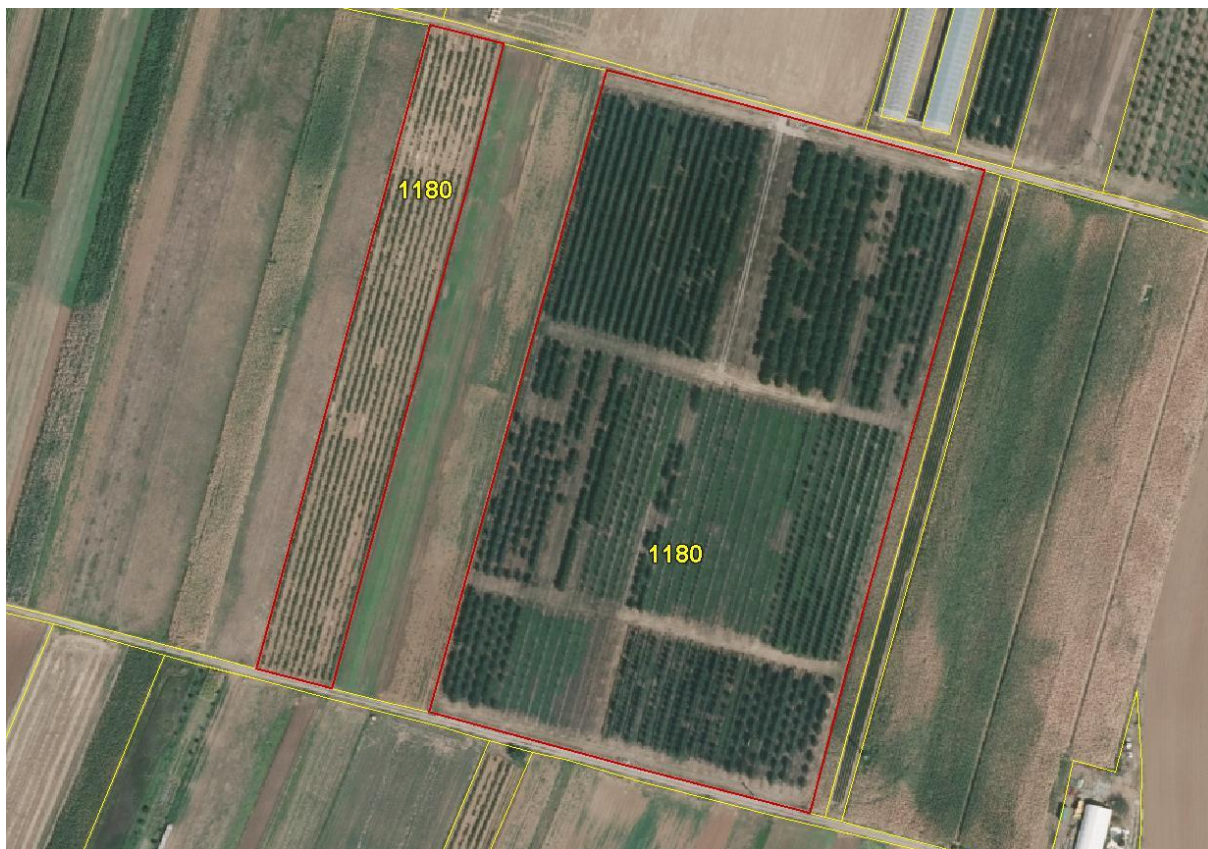
Nasad okrasnih trajnih rastlin za vzgojo rezanega cvetja je njivska površina, na kateri rastejo npr. vrtnice, sivka in druge trajne rastline za vzgojo rezanega cvetja.

Trajna zelišča in trajne zelenjadnice so njivske površine, na kateri rastejo trajna zelišča in trajne zelenjadnice, kot npr.: šparglji, artičoke, kardij, rabarbara, hren in druge.

Slika 14: Drevesnica

Slika 15: Na sliki je na levem poligonu nasad špargljev, na desnem poligonu pa nasad sadnih matičnih rastlin

Slika 16: Trsnica

Slika 17: Trsnica

Slika 18: Nasad sivke

1190 - Rastlinjak

Najmanjša površina zajema je 25 m².

Steklenjaki in plastenjaki z močnejšo konstrukcijo in daljšo življenjsko dobo, v katerih se vzgajajo okrasne rastline, rezano cvetje, zelenjava, zelišča, matične rastline, podlage, sadike, jagode itd.

V vrsto dejanske rabe »Rastlinjak« **uvrščamo:**

- površine pod rastlinjaki, ne glede na način vzgoje in vrsto rastlin,
- nasade jagod, ki so gojene v rastlinjakih.

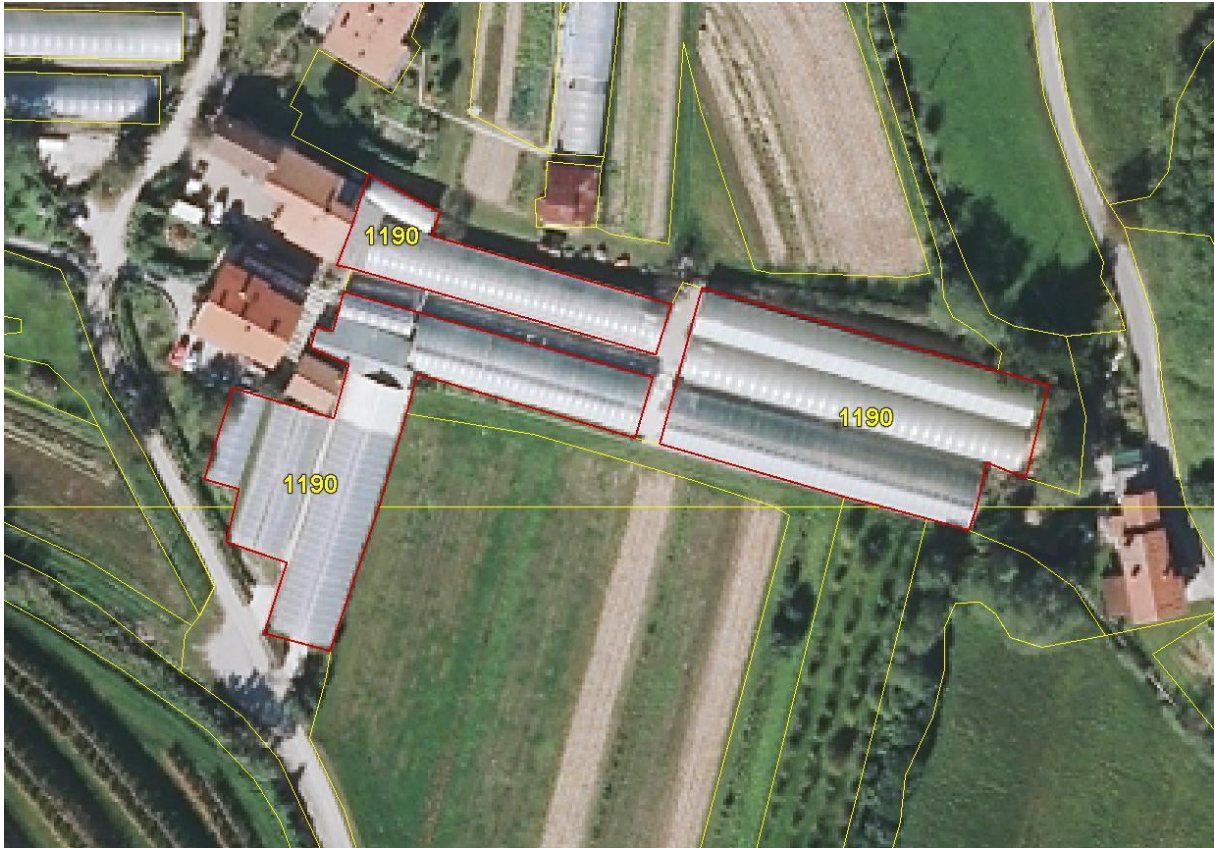
V vrsto dejanske rabe »Rastlinjak« **ne uvrščamo:**

- njivskih površin, ki so začasno zaščitene s preničnimi plastičnimi tuneli,
- površin med in ob rastlinjakih (npr. poti, pasovi travinja) širših od 2 m.

Slika 19: Rastlinjaki

Slika 20: Rastlinjaki

Slika 21: Rastlinjak

Slika 22: Rastlinjak

1211 – Vinograd

Najmanjša površina zajema je 500 m².

Površina, zasajena z vinsko trto (*Vitis vinifera*), vključno z obračališči in potmi v vinogradu ter brežinami pri vinogradu na terasah.

V vrsto dejanske rabe vinograd uvrščamo zemljišča, na katerih so nasadi vinske trte, ki se goji za pridelavo grozdja.

Problem pri prepoznavanju vinogradov na ortofotu je ločevanje vinogradov od mlajših intenzivnih sadovnjakov. Praviloma so trte v vinogradu ali v posameznih vrstah enako visoke, medtem ko so v intenzivnih sadovnjakih krošnje posameznih dreves različno visoke oziroma se višina dreves razlikuje od vrste do vrste. Poleg tega pa je medvrstna razdalja v intenzivnih sadovnjakih praviloma širša kot v vinogradih.

Kako izgleda vinograd na ortofotu je odvisno tudi od predela Slovenije, gojitvene oblike in načina zasaditve vinograda (terasa, vertikala).

Gojitvena oblika enojni ali dvojni Guyot prevladuje na Štajerskem, Dolenjskem in na Goriškem ter v mlajših vinogradih tudi na Primorskem. Zanjso so značilne ožje medvrstne razdalje in razdalje med trtami.

Prosto viseča gojitvena oblika - Casarsa je še vedno precej zastopana v vinorodni deželi Primorska. Zanjso je značilna večja listna površina. Zato lahko takšne vinograde hitro zamenjamo z intenzivnim sadovnjakom.

V vrsto dejanske rabe »Vinograd« **uvrščamo**:

- poti znotraj vinograda, namenjene izključno obdelavi vinograda,
- obračališča, ki jih zajamemo po vidnih mejah na ortofoto posnetku,
- zaraščene in zatravljene brežine teras vinograda, ki so primer dobre kmetijske in okoljske prakse zaradi preprečevanja erozije.

V vrsto dejanske rabe »Vinograd« **ne uvrščamo**:

- trte, ki je zasajena samo v eni vrsti znotraj drugih vrst kmetijske rabe,
- rigolanih površin, pripravljenih za zasaditev vinograda,
- matičnjaka,
- samorodnice,
- nasadov vinske trte, ki so namenjene pridelavi namiznega grozdja (na podlagi podatkov RKG).

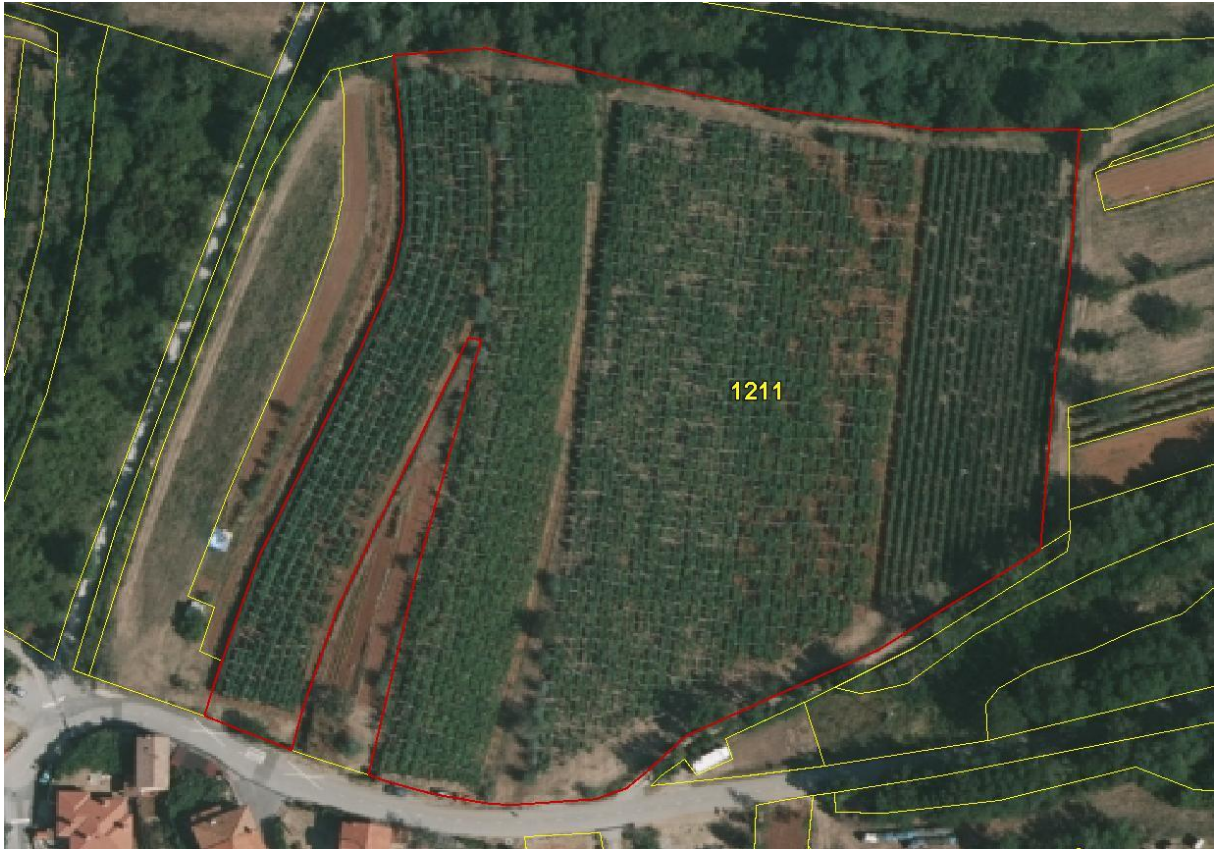

Slika 23: Vinograd

Slika 24: Vinograd

Slika 25: Vinograd

Slika 26: Vinograd, zasajen v terasah

Slika 27: Vinograd

Slika 28: Vinogradi

Slika 29: Vinogradi

Slika 30: Vinogradi

Slika 31: Vinogradi

1212 - Matičnjak

Najmanjša površina zajema je 500 m².

Površina, zasajena z matičnimi rastlinami, namenjena za pridelavo ključev podlag vinske trte, vključno z obračališči in potmi.

Matičnjak je zemljišče, na katerem se prideluje ključe podlag vinske trte (razrezane, dozorele, olesenele rozge), največkrat ameriških vrst iz rodu *Vitis* ali njihovih križancev, ki se uporabljajo za cepljenje. V njem se ne prideluje grozdja. Matičnjak je od vinograda težko ločiti samo na podlagi ortofoto posnetka.

Slika 32: Matičnjak

Slika 33: Matičnjak

1221 - Intenzivni sadovnjak

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Površina, zasajena s sadnimi vrstami, pri obdelavi katere se uporabljajo sodobne intenzivne tehnologije. Intenzivni sadovnjak zajema površino nasada skupaj z obračališči in potmi ter brežinami, če je nasad zasajen v terasah. Nasade jagod uvrščamo v vrsto dejanske rabe njiva.

Sem uvrščamo intenzivne sadovnjake (plantaže sadnega drevja, kot so jablane, hruške, breskve, višnje, češnje, marelice, orehi, leska, bezeg itd.), ki se na ortofotu od ekstenzivnih sadovnjakov razlikujejo po sledečih lastnostih:

- nasad je običajno pravilne oblike in ograjen,
- sadna drevesa oz. grmi so v vrstah, brez presledkov in imajo pogosto oporo,
- velikost sadnih dreves oz. grmov je izenačena,
- krošnje so vzgojene in podobnih oblik,
- gostota dreves je v intenzivnih nasadih večja kot v ekstenzivnih.

V vrsto dejanske rabe »Intenzivni sadovnjak« **uvrščamo** tudi nasade:

- jagodičevja (ameriške borovnice, maline, robide, kosmulje, itd.),
- lupinarjev (lešniki, orehi, mandlji, kostanji) v kolikor se obdelujejo intenzivno,
- namenjene pridelavi namiznega grozdja, če je to razvidno iz podatkov RKG.

V vrsto dejanske rabe »Intenzivni sadovnjak« **ne uvrščamo**:

- nasadov jagod,
- zanemarjenih intenzivnih sadovnjakov, kjer ni vidna kmetijska obdelava (npr. neobrezana, posušena drevesa, nepokošeni medvrstni prostori, porasli z vsakovrstnim rastjem).

Slika 34: Intenzivni sadovnjak

Slika 35: Intenzivni sadovnjak

Slika 36: Intenzivni sadovnjaki

Slika 37: Intenzivni sadovnjak. Mejo intenzivnega sadovnjaka določimo po ograji oz. po vidnih mejah.

Slika 38: Intenzivni sadovnjak z zaščitno mrežo

Slika 39: Intenzivni sadovnjak

1222 – Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Sadovnjak, ki ni primeren za intenzivno pridelavo. To je običajno nasad visokodebelnih sadnih dreves, vzgojenih na bujni podlagi ali iz semena, z gostoto več kot 50 dreves na hektar V ekstenzivnem oziroma travniškem sadovnjaku lahko raste ena ali več različnih sadnih vrst.

Ekstenzivni oz. travniški sadovnjaki se lahko nahajajo tako v bližini naselij, kot tudi sredi travnikov ali ob robu gozda.

Na ortofotu se vidi, da so drevesa v ekstenzivnih oz. travniških sadovnjakih zasajena posamič ali v vrstah. Če so drevesa zasajena v vrstah, je razdalja med posameznimi drevesi in medvrstna razdalja večja kot v intenzivnih sadovnjakih. Drevesa imajo v večini primerov velike krošnje, ki običajno niso izenačene po obliki in velikosti. Pri ekstenzivnem oz. travniškem sadovnjaku mejo določimo po zunanjem robu krošenj, razen če je stanje v naravi drugačno (npr. njiva ali cesta pod drevesnimi krošnjami).

V vrsto dejanske rabe »Ekstenzivni sadovnjak« **ne uvrščamo:**

- posameznih sadnih dreves na robu naselij, ki se povezujejo v kmetijska zemljišča ali so znotraj drugih kmetijskih rab,
- zanemarjenih ekstenzivnih sadovnjakov, kjer ni vidna kmetijska obdelava (npr. neobrezana, posušena drevesa, nepokošeni medvrstni prostori, porasli z vsakovrstnim rastjem)
- zaraščenih ekstenzivnih sadovnjakov.

Slika 40: Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak ob naselju

Slika 41: Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak

Slika 42: Ekstenzivni nasad orehov

Slika 43: Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak

Slika 44: Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak

Slika 45: Ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak na pobočju

Slika 46: Zanemarjen ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak, na katerem so vidni znaki zaraščanja - tovrstne površine uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1410 – Kmetijsko zemljišče v zaraščanju

1230 - Oljčnik

Najmanjša površina zajema je 500 m².

Površina, zasajena z oljkami, ki so med seboj oddaljene največ 20 metrov, povečana za širino oziroma dolžino največ 10-ih metrov od debel oljk, zasajenih na zunanjih robovih oljčnika, ki je namenjena za obračališča in pomožne poti.

Oljčni nasadi se na ortofotu razlikujejo od intenzivnih sadovnjakov po tem, da imajo navadno okoli vsakega drevesa preorano oz. prekopano zemljo – brez travne ruše, ki je na ortofotu rjave barve. Oljke so na ortofotu sivo zelene barve. Medvrstne razdalje in razdalje v vrsti so praviloma večje kot v intenzivnem sadovnjaku.

V vrsto dejanske rabe »Oljčnik« **uvrščamo** tudi:

- zaraščene in zatravljene brežine teras oljčnika, ki so primer dobre kmetijske in okoljske prakse zaradi preprečevanja erozije,
- obračališča v oljčniku,
- mešane vrste rabe (njiva/oljčnik).

V vrsto dejanske rabe »Oljčnik« **ne uvrščamo**:

- zanemarjenih oljčnikov, kjer kmetijska obdelava ni vidna (npr. neobrezana, posušena drevesa, nepokošeni medvrstni prostori, porasli z vsakovrstnim rastjem),
- posamičnih oljk znotraj drugih trajnih nasadov.

Slika 47: Oljčnik

Slika 48: Oljčnik

Slika 49: Oljčnik

Slika 50: Oljčnik

Slika 51: Oljčnik

Slika 52: Zemljišče z mešano rabo (oljčnik in njiva)

1240 - Ostali trajni nasadi

Najmanjša površina zajema je 500 m².

Površina zasajena z eno ali več različnimi vrstami trajnih rastlin.

Med ostale trajne rastline uvrščamo tudi samorodnico, ki raste v vrstah na kolih v obliki večjega strnjenega nasada ali v obliki brajde. Brajde so lahko v okolici hiš in gospodarskih poslopij ali pa sredi travnikov oziroma njiv.

Na ortofotu so običajno zaradi goste vegetacije in ozkih medvrstnih razdalj posamezne vrste strnjenega nasada samorodnice slabo vidne.

V vrsto dejanske rabe »Ostali trajni nasadi« **uvrščamo:**

- samorodnico,
- površine zasajene s šipkom, drnuljo, jrebiko, bezgom, ipd., ki se ne obdelujejo intenzivno.

Slika 53: Samorodnica

Slika 54: Samorodnica

1300 - Trajni travnik

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Površina porasla s travo, deteljami in drugimi krmnimi rastlinami, ki se jo redno kosi oziroma pase. Takšna površina ni v kolobarju in se ne orje. Kot trajni travnik se šteje tudi površina, porasla s posameznimi drevesi, kjer gostota dreves ne presega 50 dreves/hektar.

V vrsto dejanske rabe »Trajni travnik« **uvrščamo** tudi:

- naravna travišča, kjer se ne izvaja kmetijska raba (paša, košnja),
- zatravljene in obdelane obrečne pasove,
- praprotišča, ki se redno, vsaj enkrat letno pokosijo,
- površine, ki so začasno slabše zatravljene ali deloma nezatravljene zaradi paše (npr. površine ob napajališčih in druge površine, na katerih se živali pogosteje zadržujejo ali premikajo),
- manjše zaplate na travniških površinah, ki so bile v času snemanja ortofoto posnetka v postopku agromelioracije (planiranje, mulčenje, ipd.) in so bile na arhivskih ortofoto posnetkih trajni travnik,
- začasno nezatravljene ozke pasove, ki so posledica različnih infrastrukturnih del na travnikih (polaganja kablov, vodovoda, kanalizacije, plinovoda, ipd.) in so na arhivskih ortofoto posnetkih vidni kot trajni travnik, pašnik, ipd.,
- posamezne trajne rastline (sadno drevje, vinska trta ipd.), ki so posajene v eni vrsti ali posamično znotraj trajnega travnika ali so na robu naselja in se povezujejo s trajnim travnikom,
- površine, razmejene s »čredinkami«, zatravljene in namenjene prosti reji perutnine,
- začasna travnata igrišča, neograjena, brez vidnih oznak, ki so primarno v kmetijski rabi,
- trajne travnike pod daljnovodi, če je iz ortofoto posnetka, podatkov terenskega ogleda oziroma iz podatkov RKG razvidno, da gre za kmetijsko rabo,
- travnate površine na smučiščih, ki se v poletnih mesecih kosijo ali pasejo,
- enojne kozolce,
- suhozide, vetrozaščitne pasove, mejice, melioracijske jarke ipd., široke do 2 m.

V vrsto dejanske rabe »Trajni travnik« **ne uvrščamo**:

- travnatih površin, na katerih je gostota drevja ali grmičevja več kot 50 dreves na hektar,
- površin, kjer so bila odstranjena drevesa, grmičevje in ostala zarast (npr. ob gozdnih robovih, brežine, ipd.) in se zaradi preskromne ali neustrezne kmetijske rabe ponovno zaraščajo,
- zatravljenih brežin teras trajnih nasadov, ki so del trajnega nasada,
- rekreacijskih in zelenih površin urbane rabe (parki, zelenice, golf in druga travnata igrišča, hipodromi, ipd.), ki so urejene v skladu s predpisi,
- zelenic okoli infrastrukturnih objektov in stavb,
- zatravljenih vzletnih in pristajalnih stez na športnih letališčih
- območij mednarodnih ali vojaških letališč znotraj zaščitne ograje,
- začasno neobdelanih kmetijskih zemljišč (večja nasutja, planirane površine, trajno nezatravljene ograde za živino, usadov),
- zatravljenih površin v gozdu, na katerih je z gozdno gojitvenimi načrti dovoljena paša,
- prog poletnih sankališč s pripadajočim zemljiščem po vidnih mejah uporabe,

- utrjenih kolovozov širših od 2 m.

Slika 55: Trajni travnik

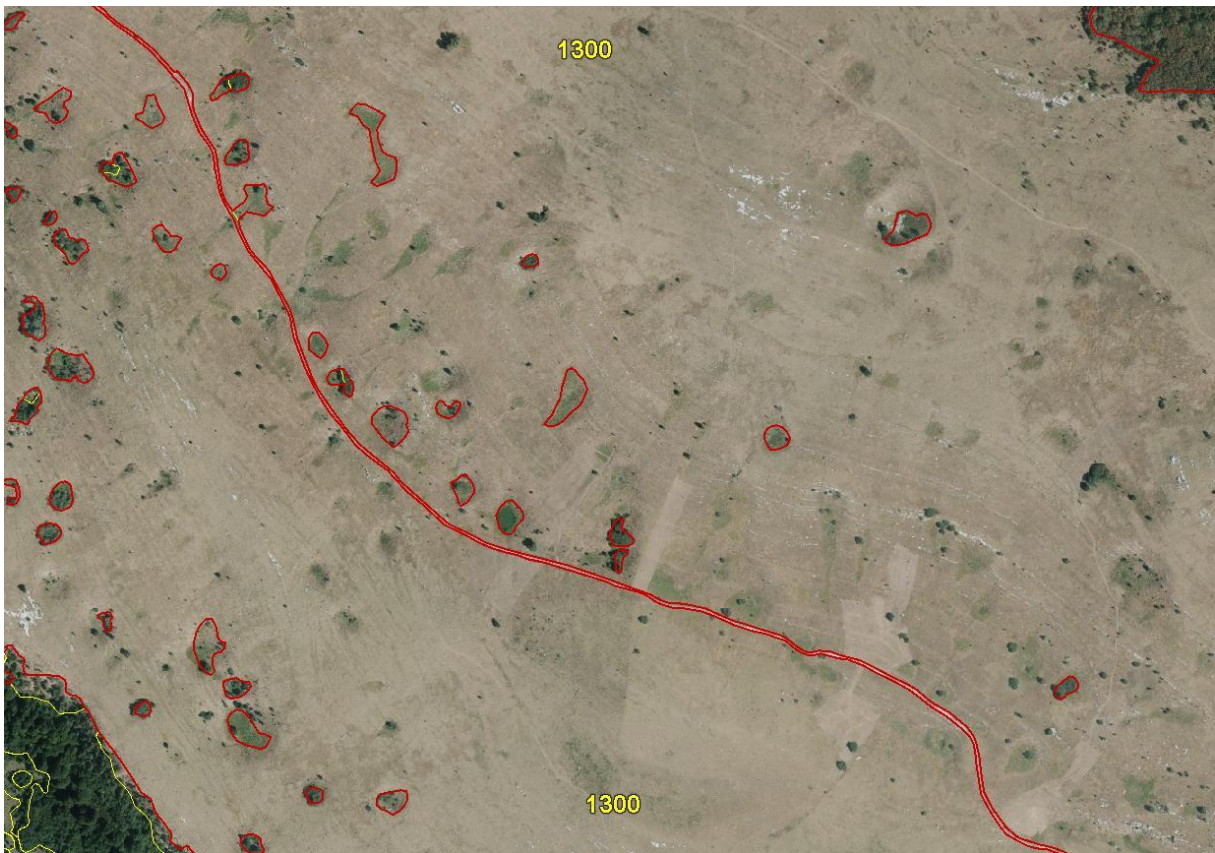

Slika 56: Trajni travnik

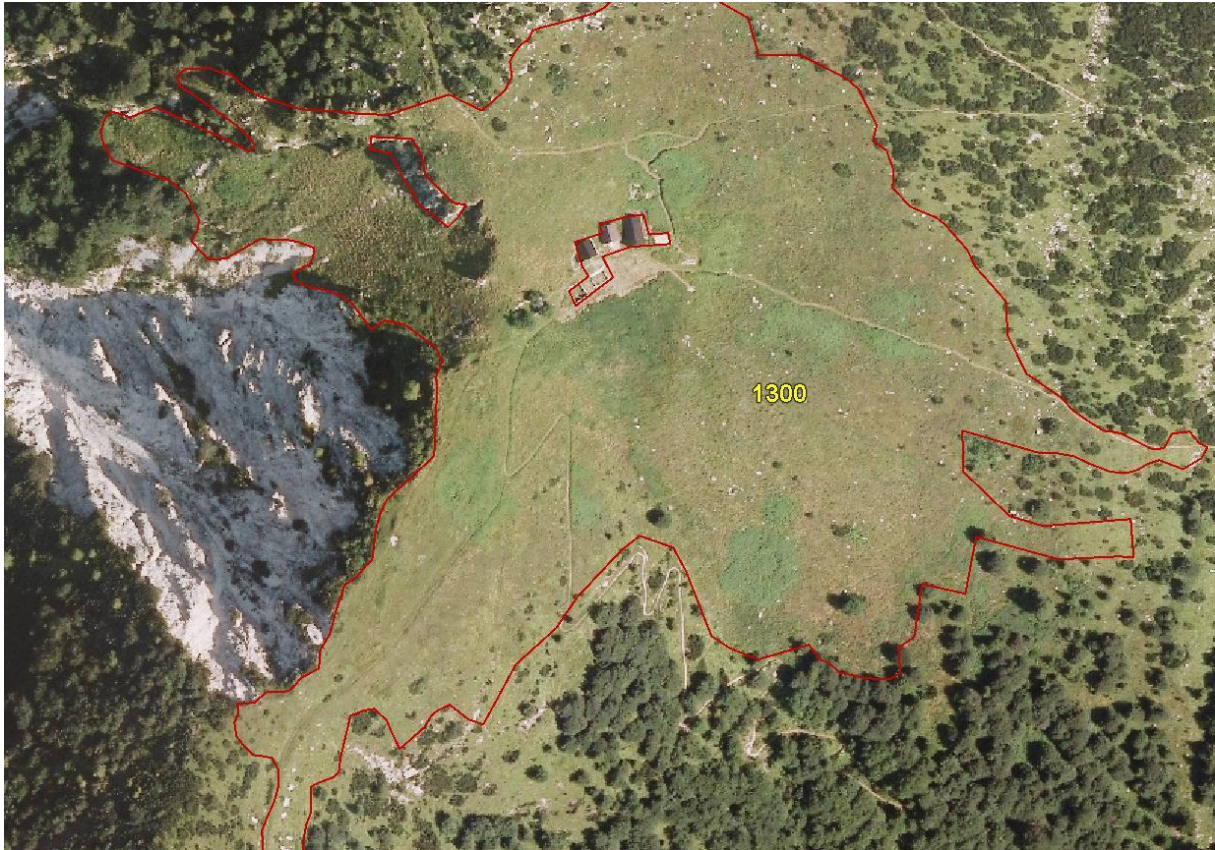

Slika 57: Košene ali pašene travnate površine na smučiščih uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1300 – Trajni travnik

Slika 58: Naravna travišča

Slika 59: Travnik v visokogorju

Slika 60: Trajni travnik

Slika 61: Trajni travnik

Slika 62: Trajni travnik

Slika 63: Slabše zatravljene površine (npr. na novo vzpostavljen travnik) uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1300 – Trajni travnik

Slika 64: Trajni travnik, porasel s praprotjo

Slika 65: Površine ob napajališčih in druge površine, na katerih se živali pogosteje zadržujejo ali premikajo uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1300 – Trajni travnik

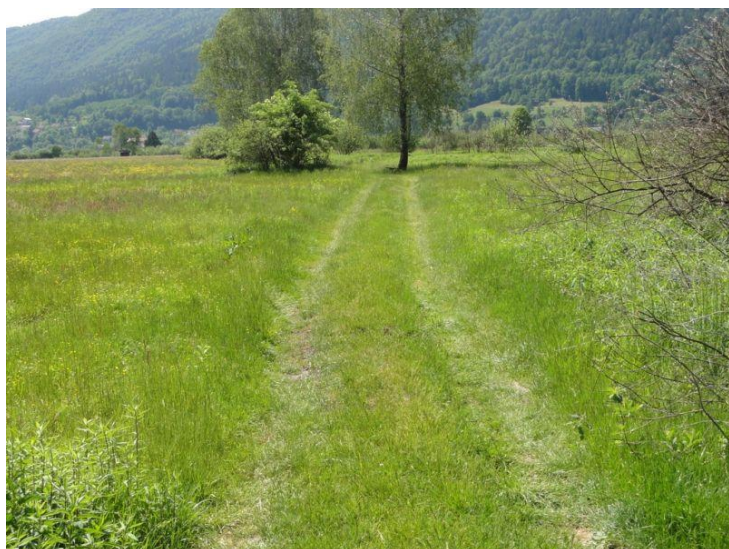

Slika 66: Površine ob napajališčih in druge površine, na katerih se živali pogosteje zadržujejo ali premikajo uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1300 – Trajni travnik

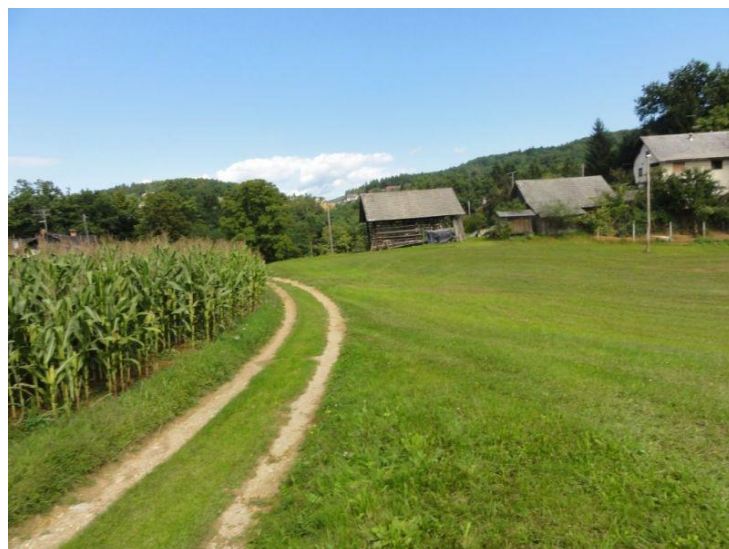

Slika 67: Površine, na katerih se živali pogosteje premikajo uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1300 – Trajni travnik

Slika 68: Neutrjene, zatravljene poti uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1300 – Trajni travnik

Slika 69: Utrjene poti, ki so širše od 2 m uvrščamo pod šifro dejanske rabe 3000 – Pozidano in sorodno zemljišče

Slika 70: Drevesa v vrsti uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1300 – Trajni travnik

1321 - Barjanski travnik

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

S travinjem, šašem in močvirsko preslico poraslo zemljišče na organskih ali mineralno - organskih tleh, na katerem nivo talne vode med letom pogosto doseže površino tal.

V primerjavi z ostalimi travniki je za barjanske travnike značilna precej groba struktura na ortofotu. Barva barjanskih travnikov je temno zelena zaradi površinske vode, če je ortofoto posnet spomladi ali jeseni. Kadar je ortofoto posnet poleti in so travniki pokošeni, potem so barjanski travniki rjave do svetlo zelene barve. Glavni pokazatelj, da gre za barjanske travnike, so jarki za izsuševanje - odvajanje vode s površine. V vrsto dejanske rabe »Barjanski travnik« **uvrščamo** izključno travnike na Ljubljanskem barju. Podrobnejša pravila zajema so enaka kot pri zajemu trajnih travnikov.

Slika 71: Barjanski travniki

Slika 72: Barjanski travnik

1410 – Kmetijsko zemljišče v zaraščanju

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Zemljišče, ki se zarašča zaradi opustitve kmetovanja ali preskromne kmetijske rabe. Na njem se pojavljajo mlado olesenelo ali trnasto rastje ter drevesa in grmičevje, običajno različnih starosti, katerih pokrovnost je 20–75 %.

Kmetijska zemljišča v zaraščanju so posledica opuščanja kmetijske rabe (paše, košnje, oranja) ali premajhne obtežbe živali na površino (brez dodatnega fizičnega odstranjevanja zarasti na pašnih površinah). S procesom zaraščanja pride postopoma do sprememb v sestavi vegetacije na kmetijskih zemljiščih. Na opuščenih travnikih in pašnikih se zaraščanje začne z naseljevanjem olesenelih, pionirskih grmovnih in drevesnih vrst. Na ortofoto posnetku se površine v zaraščanju od trajnega travnika ločijo po bolj puhasti, grobi strukturi s strnjeno grmovno vegetacijo in posameznimi nižjimi drevesi.

V vrsto dejanske rabe »Kmetijsko zemljišče v zaraščanju« **uvrščamo** tudi:

- strnjene površine drevja in grmičevja vzdolž gozda/gozdnega roba, ki po podatkih Zavoda za gozdove (v nadaljevanju ZGS) niso uvrščene pod gozd,
- zanemarjene trajne nasade, kjer je viden proces zaraščanja,
- praprotišča, kjer so vidni znaki zaraščanja (mlado grmičevje in drugo olesenelo rastje),
- površine, kjer so bila odstranjena drevesa, grmičevje in ostala zarast (npr. ob gozdnih robovih, gozdni rob, brežine, ipd.), če se zaradi preskromne ali neustrezne kmetijske rabe ponovno zaraščajo,
- površine, porasle z mladimi smrekami, ki so se na zemljišču razrasle zaradi opuščanja kmetijske rabe,
- kanele (rastišča navadnega trstikovca na Primorskem).

V vrsto dejanske rabe »Kmetijsko zemljišče v zaraščanju« **ne uvrščamo**:

- površin, poraslih s strnjenim gozdnim drevjem in grmičevjem; tovrstne površine uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1500 – Drevesa in grmičevje, v kolikor po podatkih ZGS niso uvrščene pod gozd,
- zaraščenih brežin teras trajnih nasadov, ki so primer dobre kmetijske in okoljske prakse zaradi preprečevanja erozije.

Slika 73: Kmetijsko zemljišče v zraččanju

Slika 74: Kmetijsko zemljišče v zraččanju

Slika 75: Površine v zaraščanju, ki so vzdolž gozdnega roba in po podatkih ZGS niso uvrščene pod gozd, uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1410 - Kmetijsko zemljišče v zaraščanju

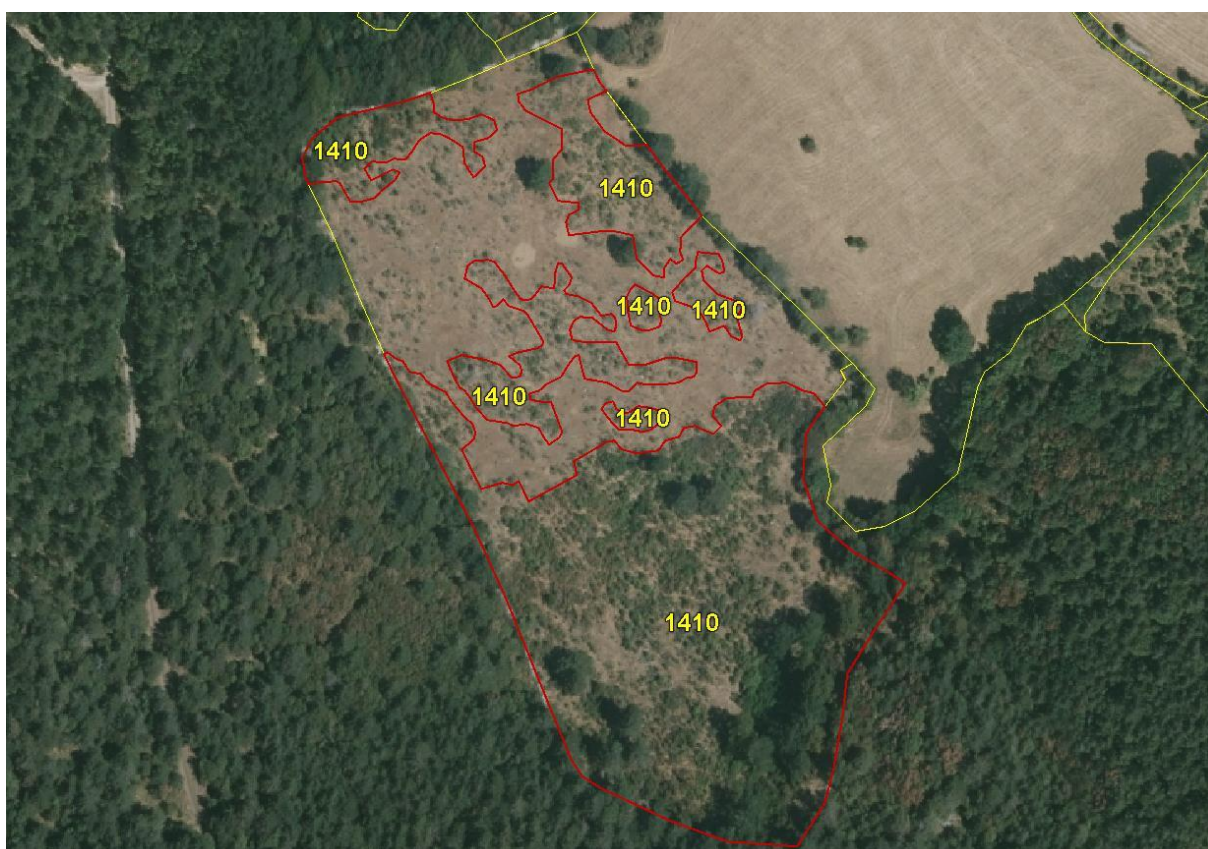

Slika 76: Kmetijsko zemljišče v zaraščanju

Slika 77: Zaraščen vinograd

Slika 78: Pod šifro dejanske rabe 1410 – Kmetijsko zemljišče v zaraščanju uvrščamo tudi tiste dele pašnikov, ki jih zaradi preskromne kmetijske obdelave prerašča mlado olesenelo ali trnasto rastje, drevesa ali grmičevje, katerega pokrovnost je 25 do 75%

Slika 79: Kmetijsko zemljišče v zaraščanju

Slika 80: Kmetijsko zemljišče v zaraščanju

Slika 81: Počiščena površina ob gozdnem robu, ki se ponovno zarašča

Slika 82: Kmetijsko zemljišče v zaraščanju, ki je posledica opuščanja kmetijske rabe (paše, košnje, oranja) ali premajhne obtežbe živali na površino

Slika 83: Površino, poraslo z robido uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1410 – Kmetijsko zemljišče v zaraščanju

Slika 84: Površine, porasle z mladimi smrekami, ki so se na zemljišču razrasle kot posledica opuščanja kmetijske rabe, uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1410 - kmetijsko zemljišče v zaraščanju

1420 - Plantaža gozdnega drevja

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Je nasad gozdnega drevja, ki je namenjen izključno pridelavi lesa, okrasnih dreves ali plodov oziroma drugih delov drevja in pri katerem so razdalje med drevjem že ob zasaditvi takšne kot ob predvidenem razvojnem stanju sestoja.

V vrsto dejanske rabe »Plantaže gozdnega drevja« **uvrščamo** tudi:

- nasade okrasnih smrek in drugega gozdnega drevja.

V vrsto dejanske rabe »Plantaže gozdnega drevja« **ne uvrščamo**:

- površin, pogozdenih z mladimi smrekami oz. drugimi gozdnimi drevesi, ki so namenjene obnovi gozda,
- površin poraslih z mladimi smrekami, ki so se na zemljišču razrasle zaradi opuščanja kmetijske rabe in na ortofotu niso zasajena v ravnih vrstah.

Slika 85: Plantaža gozdnega drevja

Slika 86: Pod šifro dejanske rabe 1420 – Plantaža gozdnega drevja uvrščamo tudi nasade smrek, če te površine po podatkih ZGS niso uvrščene pod gozd

Slika 87: Plantaža gozdnega drevja (površina po podatkih ZGS ni uvrščena pod gozd)

Slika 88: Plantaža gozdnega drevja

1500 - Drevesa in grmičevje

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Površina, porasla z drevesi in grmičevjem, katerih pokrovnost presega 75 % in niso uvrščena v gozd. Sem uvrščamo tudi obvodno zarast, če so obrečni pasovi porasli z drevjem oziroma grmovjem, ter mejice iz gozdnih dreves oziroma grmičevja.

Mejice izločamo čim bolj ozko, ker je dejanska širina mejice vidna pri tleh in ne iz zraka kot vidimo na ortofotu. Zato meje poligona ne vlečemo ob robu krošenj, temveč po sredini krošenj.

V vrsto dejanske rabe »Drevesa in grmičevja« **ne uvrščamo:**

- strnjenih površin dreves in grmičevja vzdolž gozda, ki po podatkih ZGS niso uvrščene pod gozd,
- strnjenih površin dreves znotraj drugih nekmetskih rab, npr. grmičevja v parkih, vodotokih, močvirnatih zemljiščih itd,
- površin poraslih z drevesi in grmičevjem, ki so po podatkih ZGS uvrščene pod gozd.

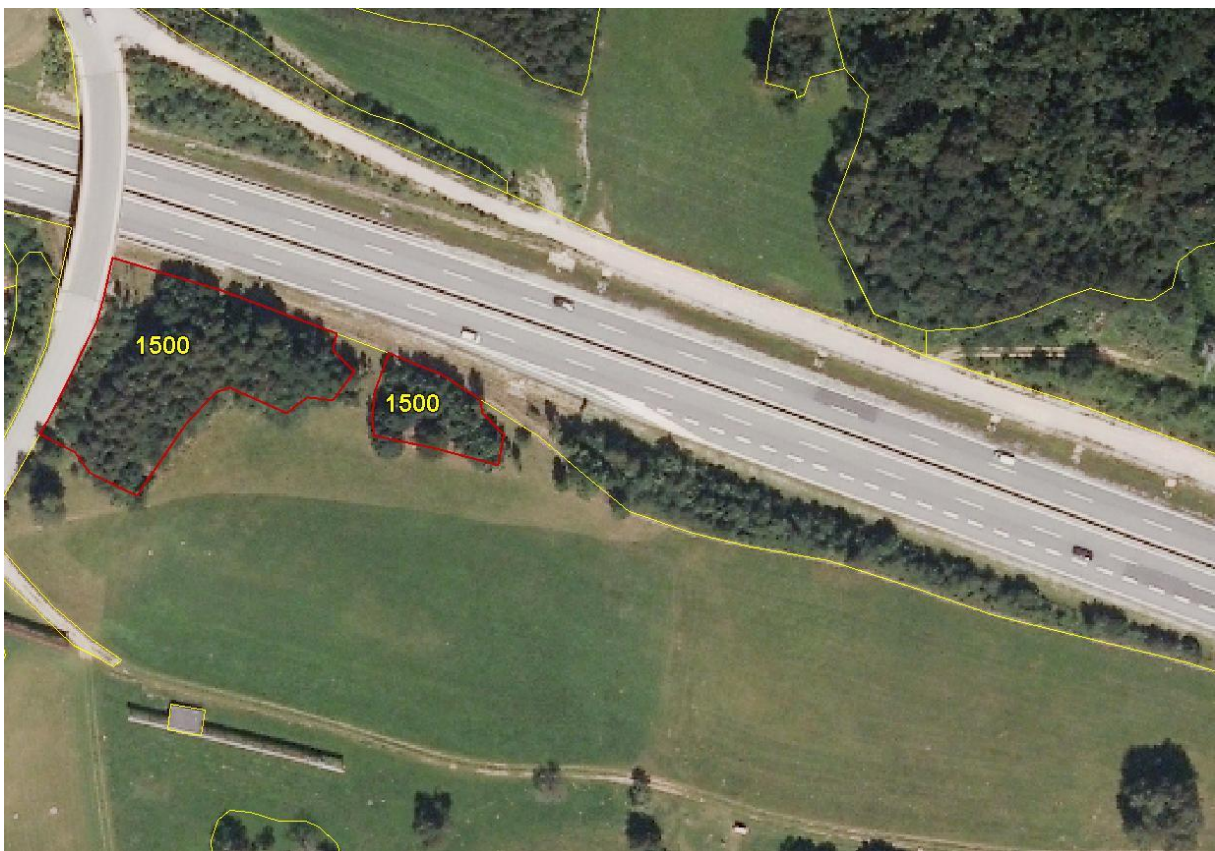

Slika 89: Drevesa in grmičevje ob vodi

Slika 90: Skupine dreves in grmičevja na travnikih

Slika 91: Drevesa in grmičevje; na vzhodnem delu je primer površine, porasle z drevesi in grmičevjem, ki je ne uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1500 – Drevesa in grmičevje, ampak pod šifro dejanske rabe 3000 – Pozidano in sorodno zemljišče, saj je ta površina znotraj zaščitne ograje avtoceste

Slika 92: Površina, porasla z drevesi

Slika 93: Površina, porasla z drevesi in grmičevjem

Slika 94: Površina, porasla z drevesi in grmičevjem

Slika 95: Brežina terase na travniku, porasla z drevesi in grmičevjem

Slika 96: Primer dreves v vrsti, ki jih ne uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1500 – Drevesa in grmičevje, saj širina mejice pri tleh ne presega 2 m

1600 - Neobdelano kmetijsko zemljišče

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Površina, ki je npr. rigolana in pripravljena za zasaditev novih trajnih nasadov. Kmetijsko zemljišče, ki se začasno ne uporablja zaradi gradnje infrastrukture ali je neobdelano zaradi socialnih ali drugih razlogov. Kmetijsko zemljišče, na katerem je ograda za konje, prašiče ali druge živali in ni poraslo s travinjem.

V vrsto dejanske rabe »Neobdelano kmetijsko zemljišče« **uvrščamo:**

- rigolane površine, pripravljene za zasaditev trajnega nasada,
- usade (odtrganje in zdrsnjenje zemlje na strmem pobočju),
- zanemarjene trajne nasade, kjer ni vidna kmetijska obdelava in v njih še niso vidni procesi zaraščanja (npr. neobrezana, posušena drevesa, nepokošeni medvrstni prostori, porasli z vsakovrstnim neolesenelim rastjem),
- površine, na katerih se pojavlja skalovje, gola prst in pokritost s travno rušo ne dosega 80%,
- ograde (obore) za živali, ki niso namenjene npr. paši ali košnji, ampak njihovemu zadrževanju, jahanju in druge podobne površine,
- površine, namenjene za pridelavo humusa (npr. kalifornijski črvi),
- površine, prekrite s folijo za potrebe gojenja rastlin v lončkih,
- nezidane silose na kmetijskih površinah,
- površine na kmetijskih zemljiščih, ki se uporabljajo za začasno skladiščenje različnega materiala, (drva, les, stroji, kupi zemlje, gnoja, gradbeni material, kmetijska mehanizacija itd.) ali premikanje kmetijske mehanizacije (pogosto okrog kmetijskih objektov) in so zaradi tega npr. poteptana in začasno neporaščena s travinjem in se kot taka za kmetijsko proizvodnjo začasno ne uporabljajo,
- nasutja ali izkope na kmetijskih zemljiščih (kupi gramoza, glinokop, izkope peska, itd.),
- različna nasutja materiala (npr. ob novogradnjah, nasuta parkirišča ipd.), kjer je iz arhivskih posnetkov razvidno, da so bila to predhodno kmetijska zemljišča,
- površine gozda, ki so bile v skladu s predpisi izkrčene v kmetijske namene in na njih še ni vzpostavljena ustrezna kmetijska raba (npr. drevje ali grmičevje je posekano, zemljišče je še nezatravljeno, na zemljišču so neodstranjena podrta drevesa, kupi vej ipd.),
- očiščene zaraščene površine, ki še niso zatravljene (drevje ali grmičevje je posekano, zemljišče je še nezatravljeno, na zemljišču so neodstranjena podrta drevesa, kupi vej ipd.),
- kmetijske površine, ki jih je opustošil požar in na njih še ni vzpostavljena ustrezna kmetijska raba (npr. travnik, ki po požaru še ni zatravljen).

V vrsto dejanske rabe »Neobdelano kmetijsko zemljišče« **ne uvrščamo:**

- njivskih površin v prahi, ki počivajo pred ponovno uporabo,
- nepokošenih ali mokrotnih travniških površin, kjer še ni vidnega procesa zaraščanja,
- površin na njivah, ki so pokrite s folijo (npr. zaradi preprečevanja zapljeveljenosti, zadrževanja vlage ipd.), zasaditev rastlin pa je v tleh (npr. nasadi jagod),
- praprotišč, ki se kosijo ali pasejo,
- naravnih travišč, kjer se ne izvaja kmetijska raba (paša, košnja),
- površin, ki so slabše zatravljene ali deloma nezatravljene zaradi paše, (npr. površine ob napajališčih in druge površine, na katerih se živali pogosteje zadržujejo ali premikajo),

- manjših površin na travniških površinah, ki so bile v času snemanja ortofoto posnetka v postopku agromelioracije (planiranje, mulčenje, ipd.) in so bile na arhivskih ortofoto posnetkih vidne kot travniške površine,
- začasno nezatravljenih pasov, ki potekajo preko kmetijskih zemljišč in so posledica različnih infrastrukturnih del (npr. urejanje vodovoda, kanalizacije, plinovoda, elektro in telekomunikacijskih omrežij ipd.) in so na arhivskih ortofoto posnetkih vidni kot trajne travniške površine, njive in vrtovi ali trajni nasadi,
- preoranih in posejanih površin, namenjenim za rejo živali na prostem (npr. polži, perutnina, prašiči, itd.).

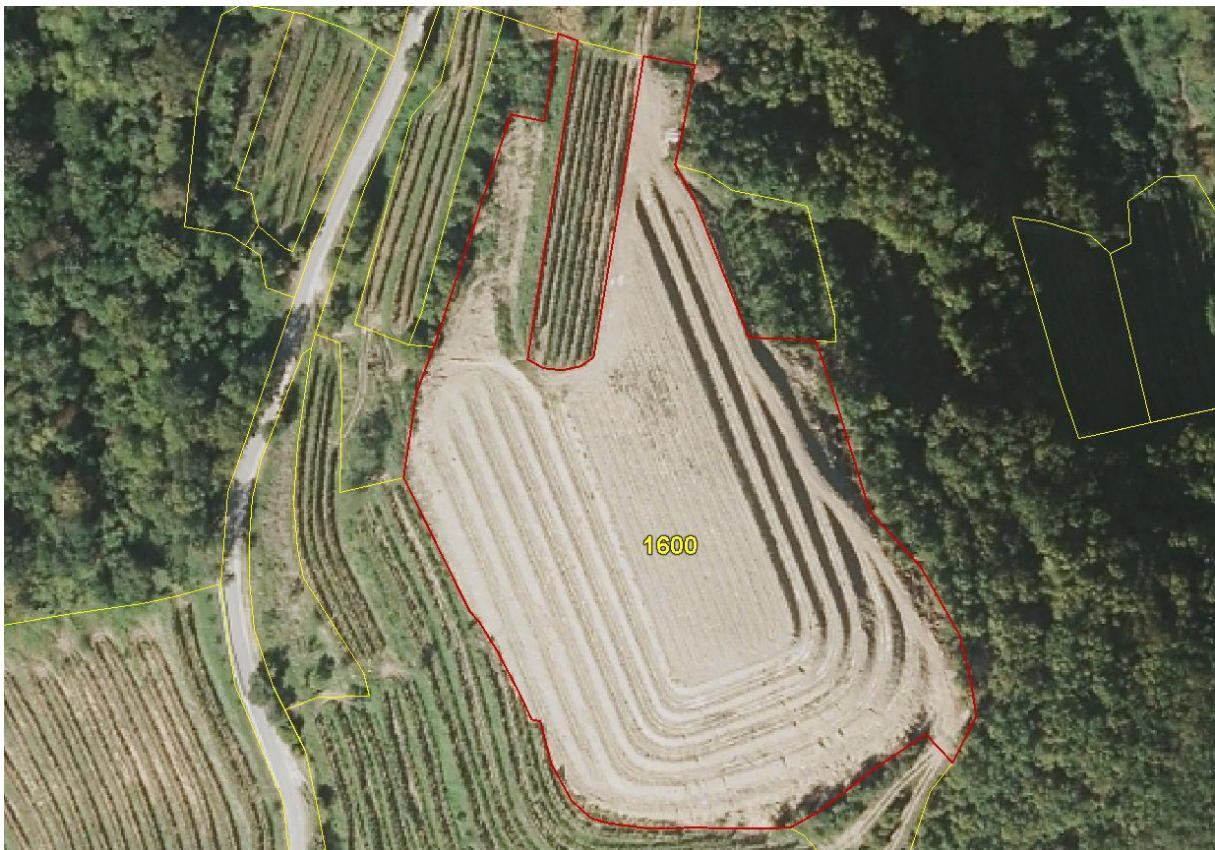

Slika 97: Površina, namenjena reji črvov za pridelavo humusa

Slika 98: Površino, prekrito s folijo za potrebe gojenja rastlin v lončkih uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1600 – Neobdelano kmetijsko zemljišče

Slika 99: Rigolane površine, namenjene zasaditvi trajnih nasadov uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1600 – Neobdelano kmetijsko zemljišče

Slika 100: Površina gozda, ki je bila izkrčena v kmetijske namene in se kot tako še ne uporablja, zato jo uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1600 – Neobdelano kmetijsko zemljišče

Slika 101: Začasne izkope ali nasutja na kmetijskih zemljiščih uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1600 – Neobdelano kmetijsko zemljišče

Slika 102: Nasutje materiala na kmetijskem zemljišču (iz arhivskih ortofoto posnetkov je razvidno, da je bilo to v preteklosti kmetijsko zemljišče)

Slika 103: Rigolana površina, pripravljena za zasaditev trajnega nasada

Slika 104: Površino, na kateri ležijo posekana drevesa in kupi vej uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1600 – Neobdelano kmetijsko zemljišče

Slika 105: Površine na kmetijskih zemljiščih, ki se uporabljajo za začasno skladiščenje različnega materiala uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1600 – Neobdelano kmetijsko zemljišče

Slika 106: Nasutje na kmetijskem zemljišču

Slika 107: Rigolano kmetijsko zemljišče

Slika 108: Površine, prekrite s folijo za potrebe gojenja rastlin v lončkih

Slika 109: Površine, namenjene pridelavi humusa

Slika 110: Površine, namenjene pridelavi humusa

Slika 111: Posebej ograjene površine pred hlevi ipd., ki so prvenstveno namenjene npr. izpustu in so trajno nezatravljene, uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1600 – Neobdelano kmetijsko zemljišče

1800 - Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Najmanjša površina zajema je 1000 m².

Površina, porasla s travinjem, na kateri rastejo posamična gozdna drevesa oziroma grmi in se redno, vsaj enkrat letno popase oziroma pokosi. Pokrovnost travinja je vsaj 80 %, pokrovnost drevesnih krošenj oziroma grmov pa je manjša od 75 %.

V vrsto dejanske rabe »Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem« **uvrščamo** tudi (ob izpolnjevanju kriterija glede števila dreves na hektar):

- redno pokošena praprotišča, kjer je gostota dreves večja od 50 dreves na ha in se redno, vsaj enkrat letno pokosijo (steljniki),
- naravna travišča, kjer se ne izvaja kmetijska raba (paša, košnja) in na njih ni vidnih znakov zaraščanja,
- površine, ki so slabše zatravljene ali deloma nezatravljene zaradi paše (npr. površine ob napajališčih in druge površine, na katerih se živali pogosteje zadržujejo ali premikajo),
- površin, poraslih z mladimi smrekami, ki se obdelujejo in ustrezajo kriterijem za uvrstitev v vrsto dejanske rabe kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem.

V vrsto dejanske rabe »Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem« **ne uvrščamo**:

- strnjениh površin, poraslih z mladimi, olesenelim rastjem, kjer so vidni procesi zaraščanja,
- površin, na katerih se pojavlja skalovje in pokritost s travno rušo ne dosega 80%,
- površin, pogozdenih z mladimi smrekami oz. drugimi gozdnimi drevesi, ki so namenjene obnovi gozda,
- površin poraslih z mladimi smrekami, ki so se na zemljišču razrasle zaradi opuščanja kmetijske rabe,
- površine, kjer so bila odstranjena drevesa, grmičevje in ostala zarast (npr. ob gozdnih robovih, gozdni rob, brežine, ipd.), če se zaradi preskromne ali neustrezne kmetijske rabe ponovno zaraščajo,
- površin, ki so po podatkih ZGS uvrščene pod gozd, četudi je pod drevjem travinje in se površina uporablja za pašo živali, npr. obore za rejo divjadi.

Slika 112: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 113: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 114: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 115: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 116: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 117: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 118: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 119: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 120: Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem

Slika 121: Primer površine, ki je po podatkih ZGS uvrščena pod gozd, ne uvrščamo pod šifro dejanske rabe 1800 - Kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem, četudi je pod drevjem travinje

2000 - Gozd

Najmanjša površina zajema je 2500 m².

Zemljišče, ki je v skladu s predpisi o gozdovih opredeljeno kot gozd.

Kriteriji za določanje gozdnih površin so opredeljeni v Zakonu o gozdovih. Gozdne površine v evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč usklajujemo s podatki Zavoda za gozdove (ZGS) (podrobneje v delu USKLAJEVANJE z Zavodom za gozdove RS).

V vrsto dejanske rabe »Gozd« **uvrščamo** tudi:

- površine, kjer je bila izvedena pomladitvena sečnja in so zato začasno brez drevja (poseke),
- mlada drevesa (mladovje), plantaže gozdnega drevja in gozdne drevesnice, ki so po podatkih ZGS uvrščene pod gozd,
- gozdna zemljišča, kjer je prišlo do požara, snegoloma, vetroloma,
- poseke na trasah daljnovodov, cevovodov in smučarskih vlečnic,
- gozdne ceste, vlake in ostalo gozdno infrastrukturo,
- ruševje,
- gozdne površine, na katerih je z gozdno gojitvenimi načrti dovoljena paša,
- obore v gozdu za rejo divjadi,
- praprotišča, ki so po podatkih ZGS uvrščena pod gozd.

V vrsto dejanske rabe »Gozd« **ne uvrščamo**:

- drevoredov, parkov, rekreacijskih območij (npr. golf igrišč) znotraj pozidanih in sorodnih zemljišč, ki po podatkih ZGS niso uvrščena pod gozd,
- plantaž gozdnega drevja in nasadov okrasnih smrek, ki po podatkih ZGS niso uvrščena pod gozd,
- površin poraslih z mladimi smrekami, ki so se na zemljišču razrasle zaradi opuščanja kmetijske rabe in po podatkih ZGS niso gozd,
- jas znotraj gozda, večjih od 5000 m²,
- jas znotraj gozda, manjših od 5000 m², če so po podatkih RKG v kmetijski rabi,
- zemljišč pod daljnovodi, če je iz ortofota, podatkov terenskega ogleda, oziroma iz podatkov RKG vidno, da so v naravi njive in vrtovi, travniške površine ali trajni nasadi.

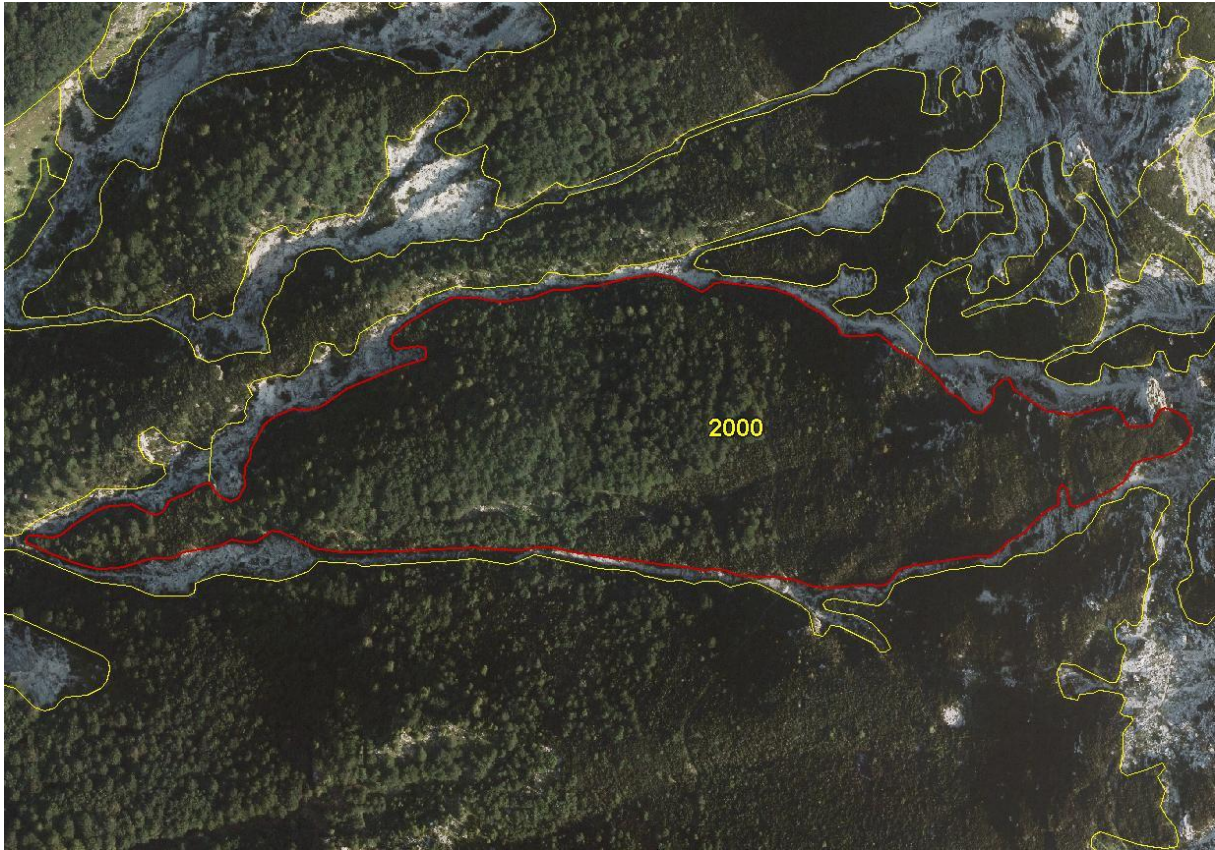

Slika 122: Gozd

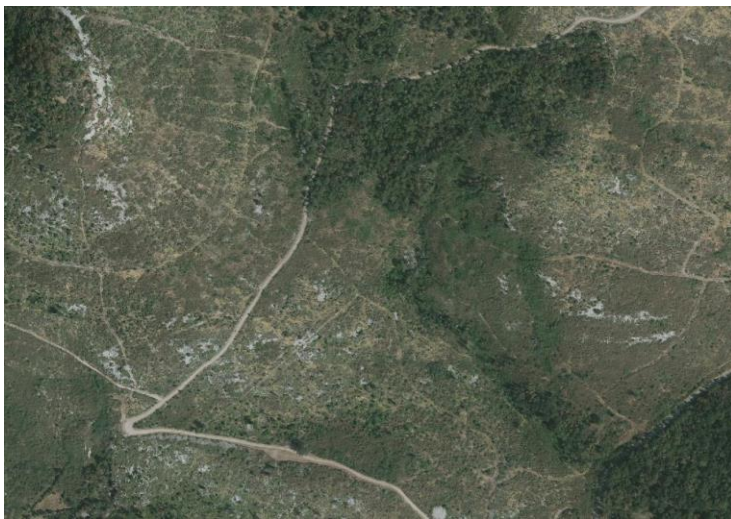

Slika 123: Poseke na trasah daljnovodov uvrščamo pod šifro dejanske rabe 2000 – Gozd

Slika 124: Ruševje (na sliki vzhodno) uvrščamo pod šifro dejanske rabe 2000 – Gozd

Slika 125: Gozdno zemljišče, na katerem je prišlo do požara, snegoloma, vetroloma, ipd. uvrščamo pod šifro dejanske rabe 2000 – Gozd

Slika 126: Gozd

USKLAJEVANJE podatkov z Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS)

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje usklajuje z Zavodom za gozdove Slovenije podatke o novem gozdnem robu v fazi priprave osnutka novega gozdnogospodarskega načrta za gozdnogospodarsko enoto.

V nadaljevanju so navedena pravila zajema dejanske rabe gozdnih površin na ortofoto posnetkih.

1. Površine, ki so po podatkih RKG kmetijska zemljišča, po podatkih ZGS pa so uvrščene pod gozd, se uvrščajo pod kmetijsko vrsto dejanske rabe šele takrat, ko je to razvidno iz ortofota, podatkov iz terena ali drugih podatkov.
2. Na površinah, ki so po podatkih ZGS uvrščene pod gozd in te površine po podatkih RKG niso kmetijska zemljišča, iz ortofota pa je razvidno, da ne gre za strnjen gozd, temveč za potencialna kmetijska zemljišča (npr. nekdanji pašnik), uporabimo arhivske posnetke in starejše podatke ZGS. S primerjavo arhivskih ortofotov in arhivskih podatkov ZGS ugotovimo, ali so bila v preteklosti ta zemljišča kmetijska. V primeru, da so to bila kmetijska zemljišča, jih glede na najnovejši ortofoto uvrstimo pod ustrezno kmetijsko vrsto dejanske rabe.
3. Na območjih znotraj gozda (površina > 5000 m²), kjer del površine po podatkih ZGS ni uvrščen pod gozd, na ortofotu pa je viden gozd, se določi kmetijska vrsta dejanske rabe glede na ortofoto.
4. V primerih, ko je bilo po podatkih ZGS za določeno površino izdano krčitveno dovoljenje v kmetijske namene, in na tej površini še ni vzpostavljeno kmetijsko zemljišče, tako površino uvrščamo pod vrsto dejanske rabe gozd; površino uvrstimo v ustrezno kmetijsko vrsto dejanske rabe takrat, ko se krčitev tudi dejansko izvede.
5. Daljnovode znotraj gozda in na robovih gozda uvrščamo pod vrsto dejanske rabe gozd. Če je na površini pod daljnovodom vzpostavljeno kmetijsko zemljišče (ortofoto, podatki iz RKG ali terenski ogled), površino ne glede na podatke ZGS uvrstimo pod ustrezno kmetijsko vrsto dejanske rabe.
6. Površine, na katerih zaradi gospodarjenja z gozdovi (poseka, pogozditev po poseki ipd.) ali zaradi naravnih ujm (snegolom, vetrolom, ipd.) na ortofotu ali v naravi ni viden strnjen gozd, te površine pa so po podatkih ZGS uvrščene pod gozd, uvrstimo pod vrsto dejanske rabe gozd.
7. Gozdni rob se glede na ortofoto usklajuje s podatki ZGS do odstopanja 15 m.
8. Gozdno infrastrukturo uvrščamo pod vrsto dejanske rabe gozd.

3000 - Pozidano in sorodno zemljišče

Najmanjša površina zajema je 25 m².

Površina, na kateri so zgradbe, ceste, ki vodijo do naselij ali hiš, parkirni prostori, rudniki, kamnolomi in druga infrastruktura, ki služi za opravljanje človeških dejavnosti.

V vrsto dejanske rabe »Pozidano in sorodno zemljišče« **uvrščamo** tudi:

- nepozidana zemljišča, ki so neločljivo povezana s človekovimi dejavnostmi, odlagališča industrijskih in gospodinjskih odpadkov, soline in zapuščena nekmetijska zemljišča znotraj pozidanih območij,
- parke, drevorede, vrtove,
- rekreacijske in zelene površine, ki so urejene v skladu s predpisi (zelenice, igrišča za golf, nogometna igrišča, hipodromi, itd.),
- proge poletnih sankališč s pripadajočim zemljiščem po vidnih mejah uporabe,
- površine letališč znotraj ograje, pri športnih letališčih pa vzletno pristajalne steze in objekte,
- kuhinjske vrtove,
- funkcionalna zemljišča zgradb (npr. »zelenice«, vrtovi hiš, dvorišča ipd.), ki so urejena v skladu s predpisi, se razmeji po vidnih mejah (žive meje, okrasni grmi, ograje, zidovi, bazeni, otroška igrišča ipd.),
- strnjene površine drevja in grmičevja v parkih, v kolikor po podatkih ZGS niso uvrščene pod gozd,
- jezove, nasipe in mostove,
- zidana gnojišča in druge kmetijske objekte, ki so večji od 25 m² (čebelnjaki, skednji, lope, zidani silosi itd.),
- zemljišča, na katerih so postavljene sončne elektrarne,
- avtoceste s pripadajočimi zemljišči do zaščitne ograje,
- utrjene kolovoze, širše od 2 m.

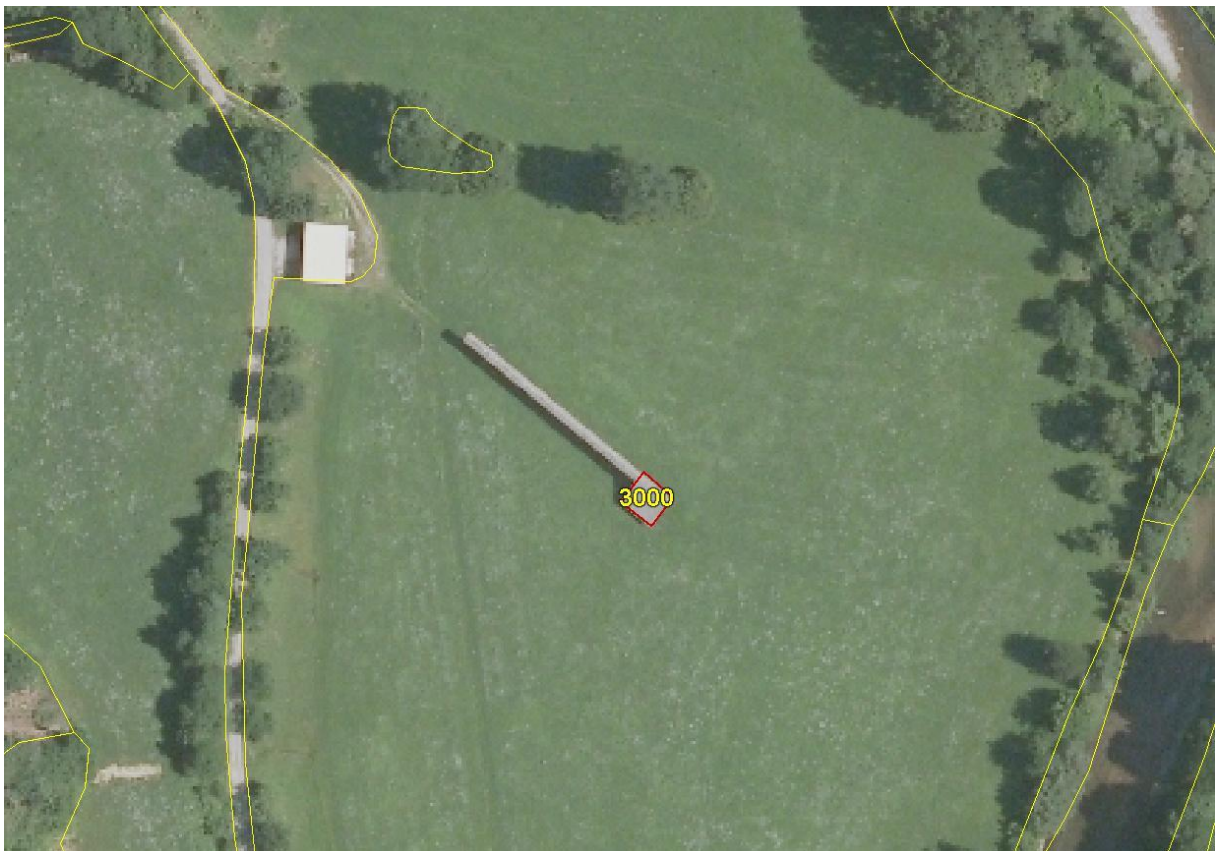
V vrsto dejanske rabe »Pozidano in sorodno zemljišče« **ne uvrščamo**:

- začasnih travnatih igrišč, ki so neograjena, brez vidnih oznak in se jih primarno uporablja za kmetijske namene, npr. košnjo trave,
- površin na kmetijskih zemljiščih, ki se uporabljajo za začasno skladiščenje različnega materiala, (drva, les, stroji, kupi zemlje, gnoja, gradbeni material, kmetijska mehanizacija itd.) ali premikanje kmetijske mehanizacije (pogosto okrog kmetijskih objektov) in so zaradi tega npr. poteptana in začasno neporaščena s travinjem in se kot taka za kmetijsko proizvodnjo začasno ne uporabljajo,
- površin, namenjenih vrtničarstvu, razen vrtnih lop, večjih od 25 m²,
- enojnih kozolcev,
- poti znotraj trajnih nasadov, ki so namenjene izključno obdelavi trajnega nasada,
- nasutij ali izkopov na kmetijskih zemljiščih (kupi gramoza, glinokop, izkope peska, itd.),
- različnih nasutij materiala (npr. ob novogradnjah, nasuta parkirišča ipd.), kjer je iz arhivskih posnetkov razvidno, da so bila to predhodno kmetijska zemljišča,
- električnih drogov znotraj gozda.

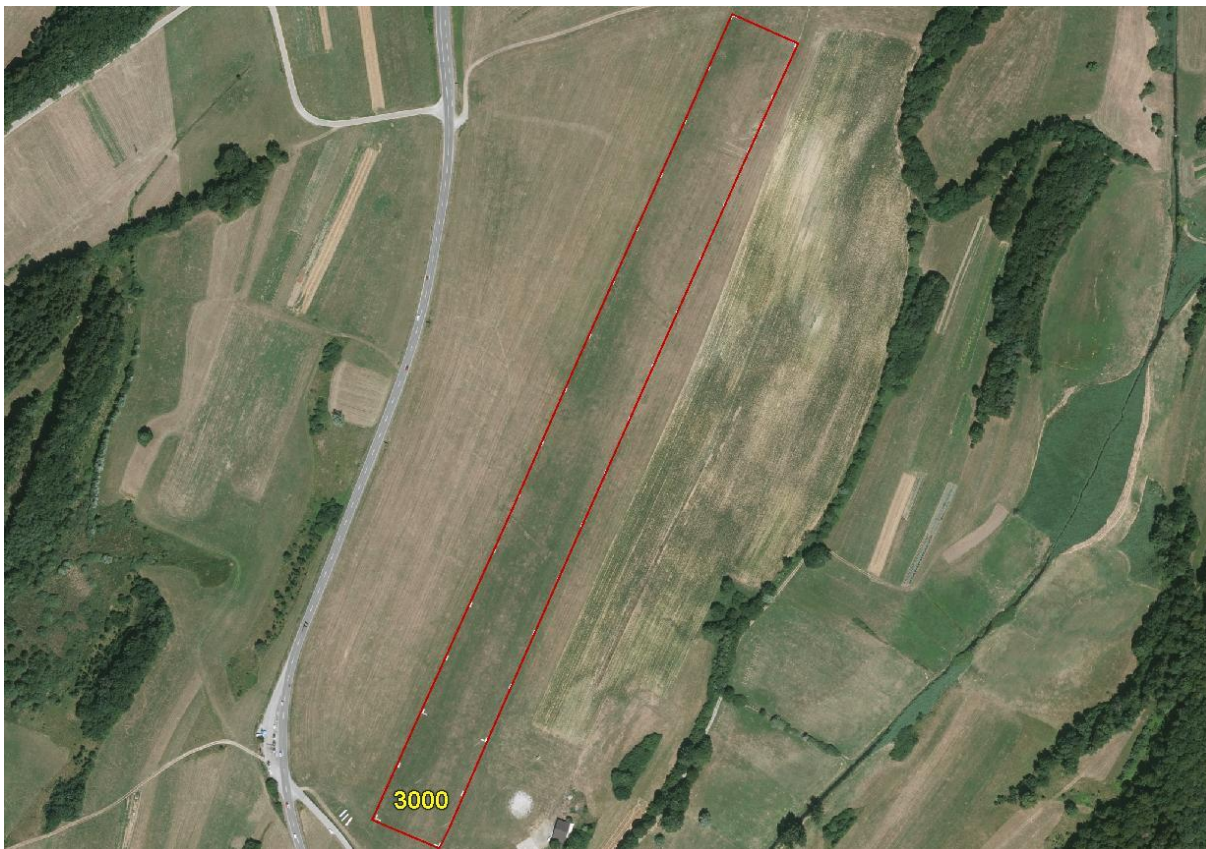

Slika 127: Pozidana in sorodna zemljišča

Slika 128: Pravilen zajem na primeru enojnega kozolca

Slika 129: Vzletno pristajalne steze na športnih letališčih uvrščamo pod šifro dejanske rabe 3000 - Pozidano in sorodno zemljišče

Slika 130: Zemljišča, na katerih so postavljene sončne elektrarne uvrščamo pod šifro dejanske rabe 3000 - Pozidano in sorodno zemljišče. Meje določimo po ograji oz. po vidnih mejah (uporabe).

Slika 131: Zidano gnojišče ob hlevu

Slika 132: Funkcionalno zemljišče zgradbe

Slika 133: Sončna elektrarna

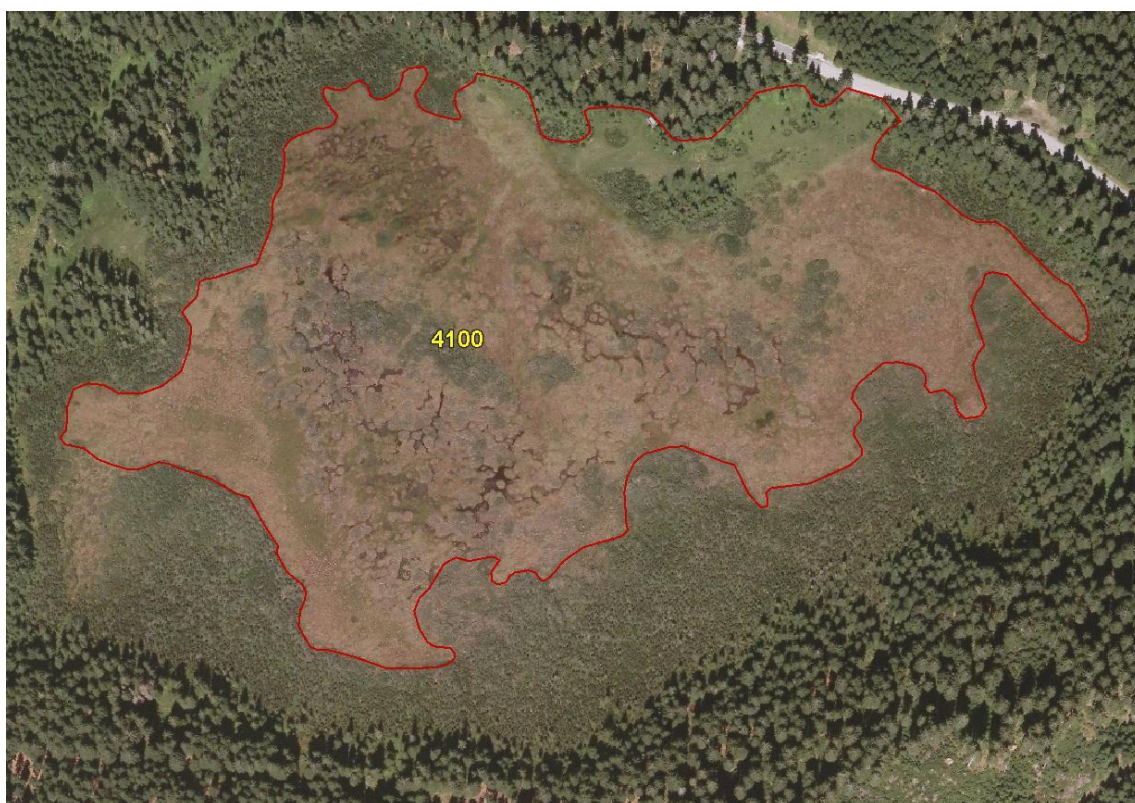

4100 - Barje

Najmanjša površina zajema je 5000 m².

Nizko ali visoko barje, ki se ne uporablja za kmetijsko rabo. Vegetacija je navadno višja kot na barjanskih travnikih in se ne kosi.

Zaradi vlage so takšna zemljišča na barvnem ortofoto posnetku temno zelene do rjave barve. Barje se nahaja na Ljubljanskem barju (Veliki mah), na Pokljuki in na Ribniškem Pohorju.

Slika 134: Barje

Slika 135: Barje

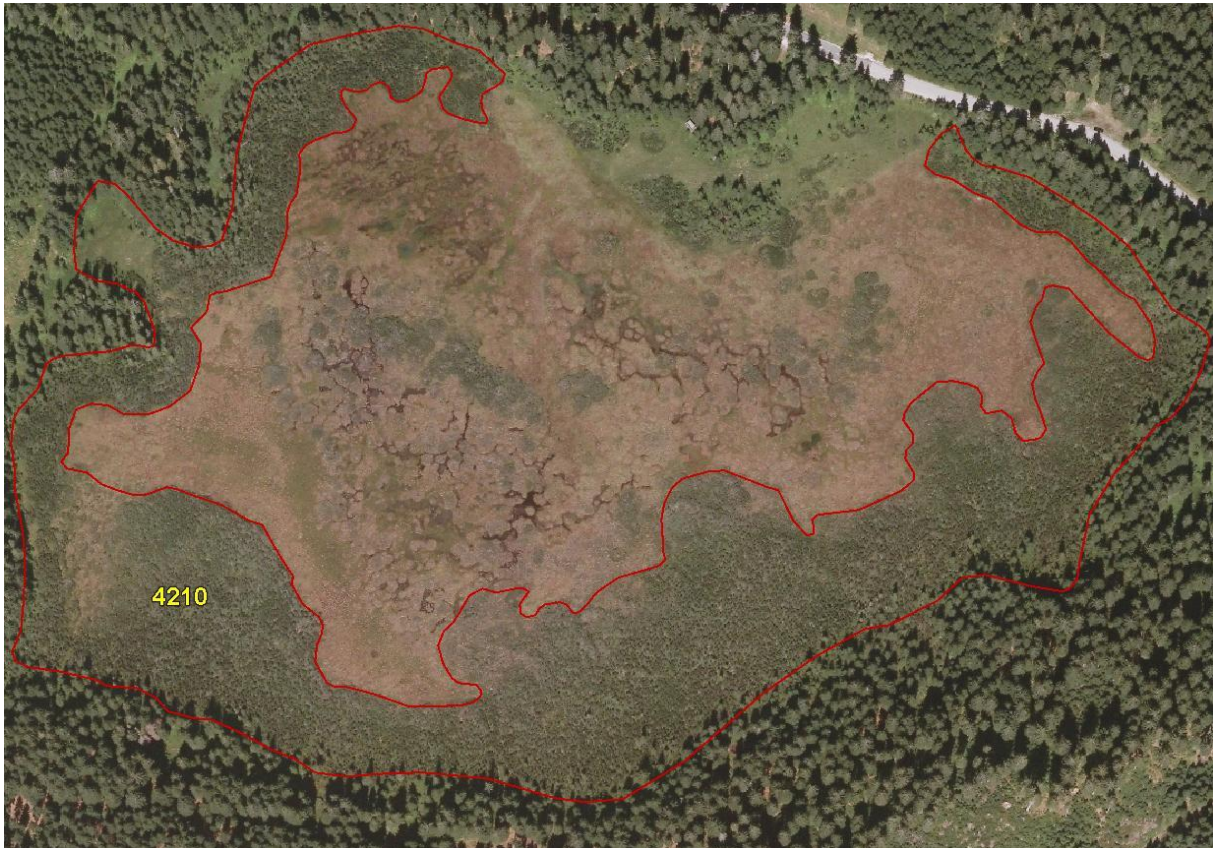

4210 - Trstičje

Najmanjša površina zajema je 5000 m².

Močvirno zemljišče, na katerem raste trstika. Na tem zemljišču ni kmetijske pridelave.

Rastlinje je visoko in na ortofoto posnetku temnejše barve. Struktura je precej bolj homogena kot pri barju. Pogosto je v okolici trstičja zamočvirjeno zemljišče, poraslo z nižjimi rastlinami temnejše barve.

Slika 136: Trstičje

Slika 137: Trstičje

4220 - Ostalo zamočvirjeno zemljišče

Najmanjša površina zajema je 5000 m².

Nizko ležeča zemljišča, pogosto poplavljena in ves čas bolj ali manj namočena, ki se ne uporabljajo v kmetijske namene.

Rastje ni tako visoko kot pri trstičju, razen če gre za gozdno drevje ali grmičevje, ki pa je razporejeno posamič. Na ortofoto posnetku je barva tam, kjer je močvirje nekoliko temnejša.

Za določitev mej tovrstnih zemljišč si pomagamo z arhivskimi posnetki. Tovrstna zemljišča so lahko občasno tudi obdelana (npr. košnja za nastilj), takrat jih uvrščamo med kmetijska zemljišča.

Slika 138: Ostalo zamočvirjeno zemljišče

Slika 139: Ostala zamočvirjena zemljišča

Slika 140: Ostala zamočvirjena zemljišča

5000 - Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom

Najmanjša površina zajema je 5000 m².

Ne-gozdno zemljišče, pokrito z nizko vegetacijo (pod 2 m), ki je nerodovitno ali nedostopno. Pokritost z vegetacijo ni večja od 75 %.

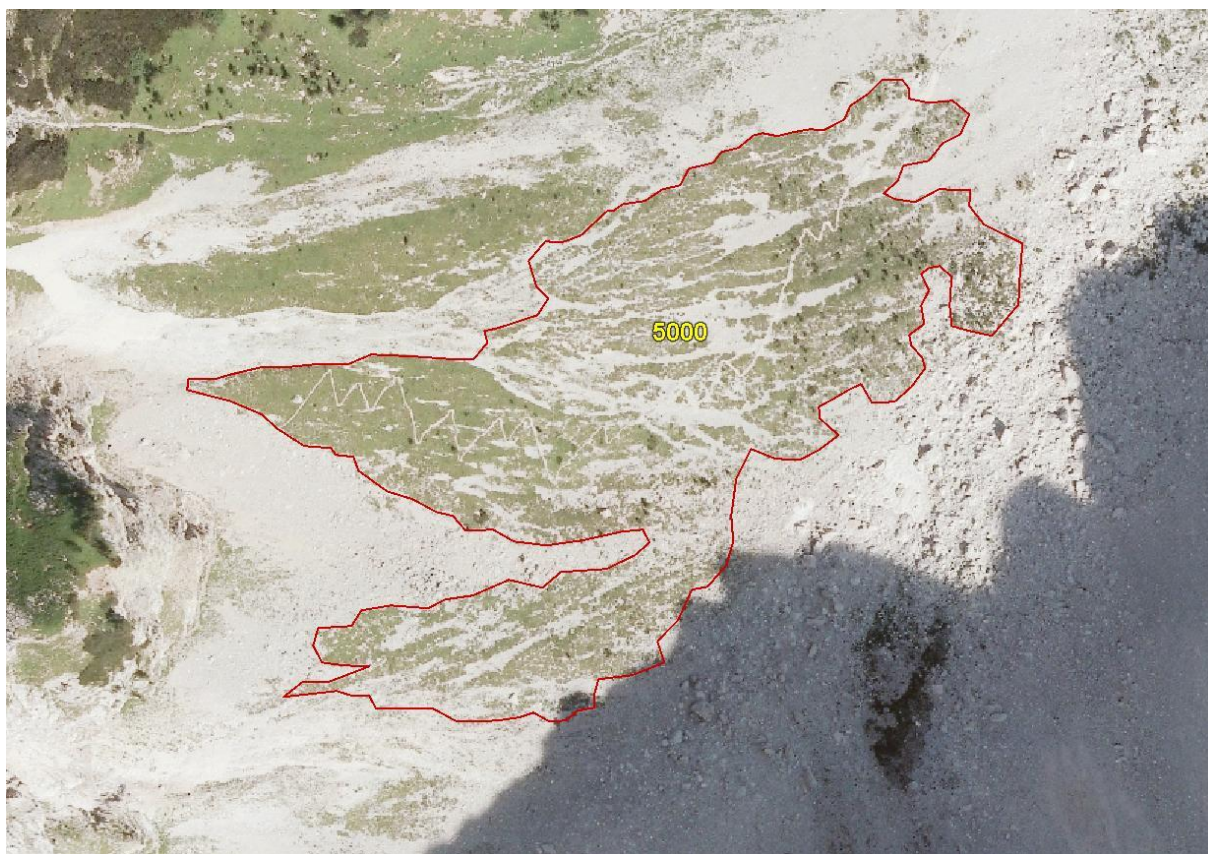
V to vrsto dejanske rabe spadajo zemljišča, ki jih ni mogoče uporabljati za kmetijske namene (nerodovitna ali nedostopna).

V vrsto dejanske rabe »Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom« **uvrščamo** tudi:

- večja območje erozije,
- zemljišča, kjer na površju prevladuje kamnita ali matična osnova,
- območja zemeljskih plazov.

V vrsto dejanske rabe »Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom« **ne uvrščamo**:

- rušja v visokogorju.

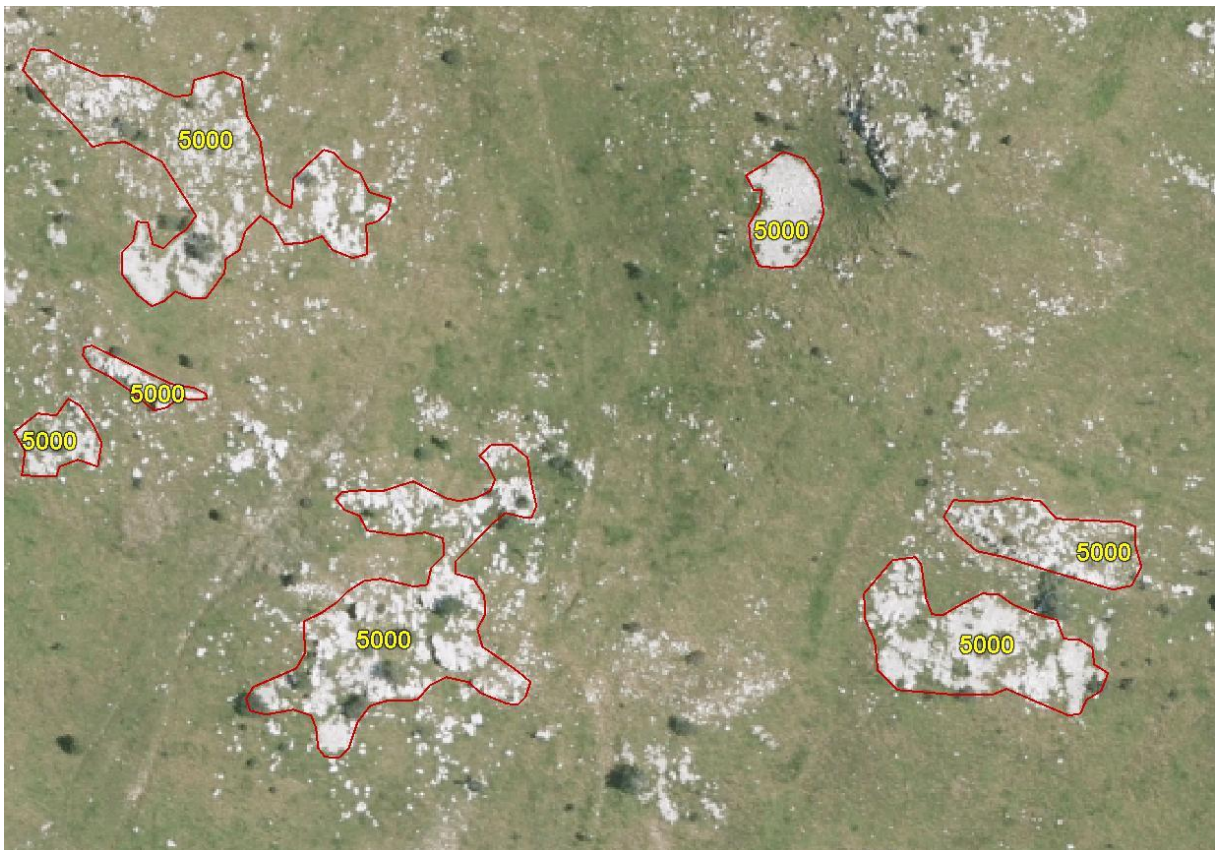

Slika 141: Nerodovitno in nedostopno zemljišče v visokogorju uvrščamo pod šifro dejanske rabe 5000 - Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom

Slika 142: Nerodovitno in nedostopno zemljišče na krasu se prav tako uvršča pod šifro dejanske rabe 5000 - Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom

Slika 143: Nerodovitno zemljišče znotraj travniških površin, na katerem se med travinjem izmenično pojavlja skalovje

Slika 144: Nedostopno zemljišče uvrščamo pod šifro dejanske rabe 5000 - Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom

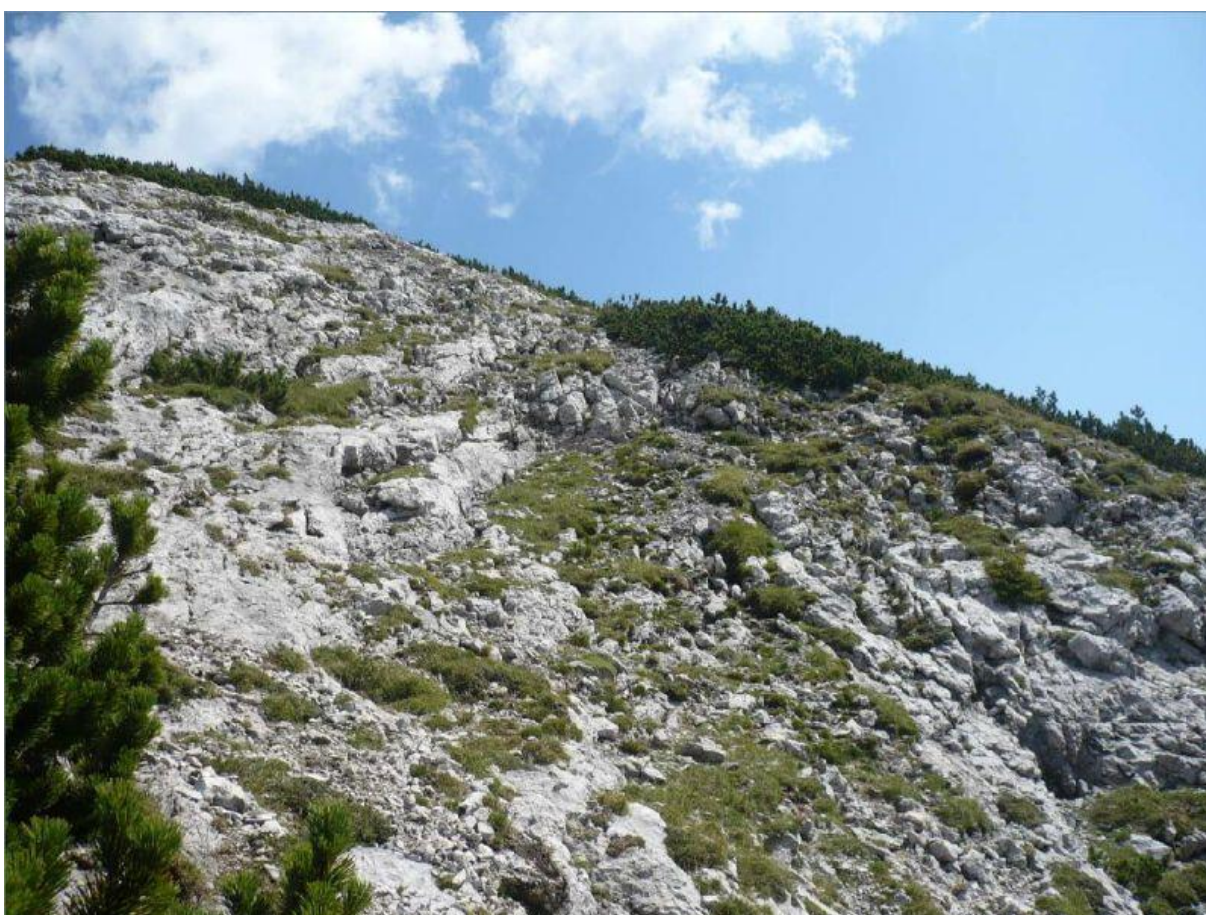

Slika 145: Nerodovitno zemljišče

Slika 146: Nerodovitno zemljišče, na katerem je kamninska ali matična osnova brez prsti

Slika 147: Nerodovitno zemljišče

Slika 148: Suho odprto zemljišče s posebnim rastlinskim pokrovom

6000 - Odprto zemljišče brez ali z nepomembnim rastl. pokrovom

Najmanjša površina zajema je 5000 m².

Nezazidano zemljišče z malo ali brez vegetacije, zaradi česar takšne površine ne moremo vključiti v kakšen drug razred. Sem sodijo vsa zemljišča, prekrita z golimi skalami, peščene plaže in sipine, prodnate površine ob oziroma v vodotokih, melišča in ostale odprte površine.

Kljub splošnemu opisu, ki je enak opisu v pravilniku, v vrsto dejanske rabe »Suho odprto zemljišče brez ali z nepomembnim rastlinskim pokrovom« zaradi usklajevanja zajema vodnih površin, ki je v pripravi, ne uvrščamo:

- občasno suhih strug vodotokov,
- peščenih plaž in sipin,
- prodnatih površin ob oziroma v vodotokih.

Slika 149: Odprto zemljišče brez ali z nepomembnim rastl. pokrovom

Slika 150: Odprto zemljišče brez ali z nepomembnim rastl. pokrovom

7000 - Voda

Najmanjša površina zajema je 25 m².

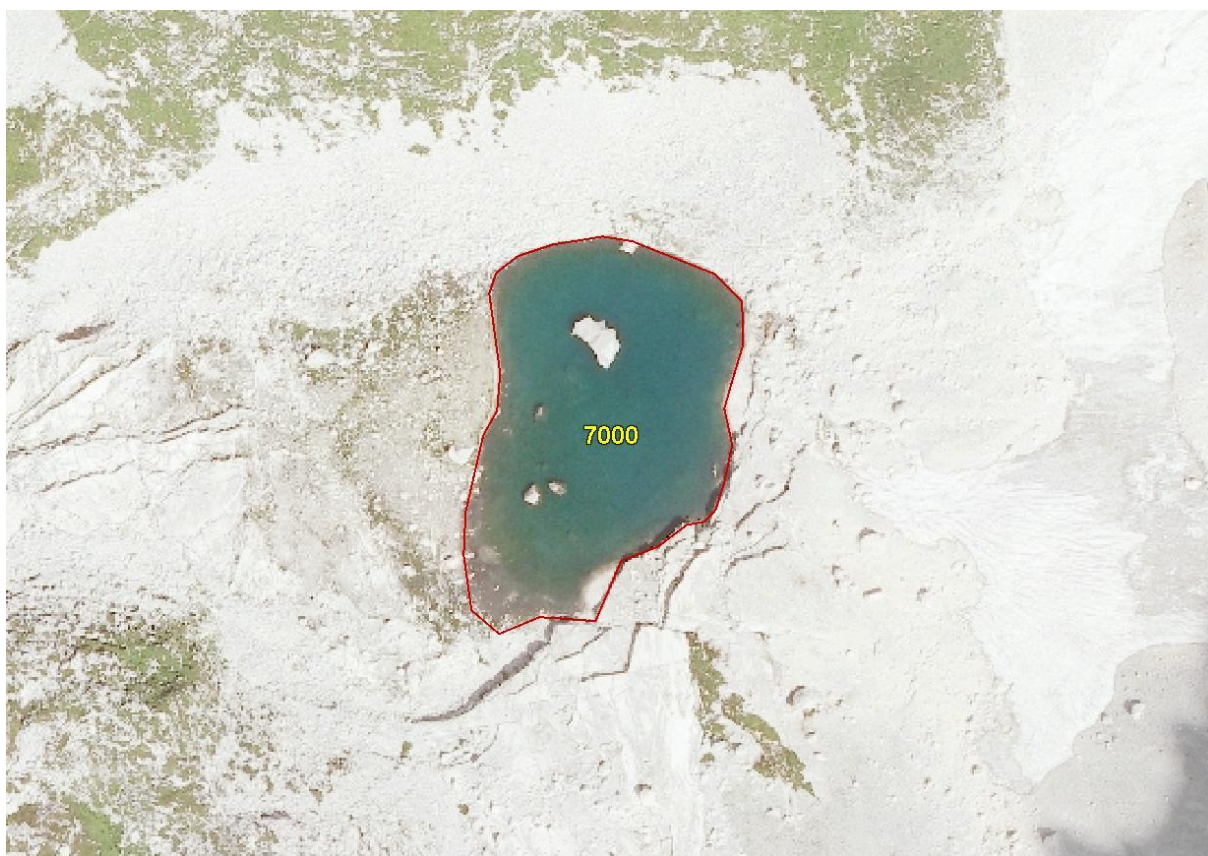
Površina, pokrita s površinskimi vodami, kot so jezera, reke, potoki in jarki, v katerih se nahaja voda.

Sem spadajo vse tekoče in stoječe vode in kanali. Pod vrsto dejanske rabe voda uvrščamo tudi vodo v melioracijskih jarkih, ki je širša od dveh metrov, pri čemer je brežina jarkov izključena. Brežine melioracijskih jarkov uvrščamo pod ustrezno kmetijsko vrsto dejanske rabe, ki je razvidna iz ortofota in glede na ostale podatke (terenski ogled ipd.).

V vrsto dejanske rabe »Voda« **uvrščamo** tudi:

- občasno suhe struge vodotokov,
- peščene plaže in sipine,
- prodnate površine ob oziroma v vodotokih,
- rečne otoke porasle z vegetacijo,
- tekoče vode v gozdu, kjer je voda na ortofoto jasno vidna,
- zajetja, zadrževalnike,
- ribnike.

V primeru, ko voda teče pod mostom, ima prednost pri digitalizaciji most, ki predstavlja povezavo med rabama zemljišč na obeh straneh mosta in ne voda.

Slika 151: Voda

Slika 152: Voda

Slika 153: Voda

Splošna navodila za zajemanje dejanske rabe

1. Najmanjša širina zajemanja

V evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, so prisotni samo poligoni. Oblike poligonov so omejene z minimalno dovoljeno širino 2 m in so zato predstavljeni kot poligoni in ne kot linije.

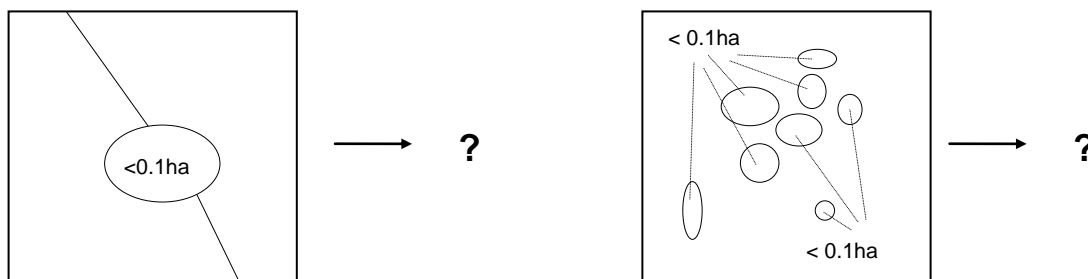
Pomembno je, da:

ozke, dolge objekte (ceste železniške proge, kolovozi) in vodno infrastrukturo (tekoče vode, vodni kanali, itd.) izločimo, če so širši od dveh metrov, če je poligon ožji kot dva metra, ga priključimo sosednjemu poligonu.

1.1 Izbira ustrezne informacije

⇒ Ta korak vključuje odstranjevanje detajlov kot so premajhne individualne enote ali parcele. Pri zajemanju poligonov, ki imajo površino manjšo od določene minimalne površine, le te obravnavamo kot premajhne in jih združimo.

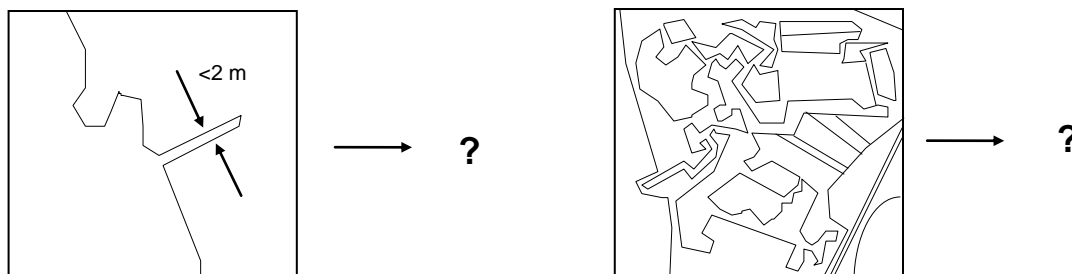
⇒ Problem: kaj storiti s premajhno enoto?

1.2 Poenostavitev

Ta korak vključuje poenostavitev mejnih linij, tako da odstranimo spremembe manjše od predpisane površine. Za zajem rabe zemljišč je določena širina zajema 2 m.

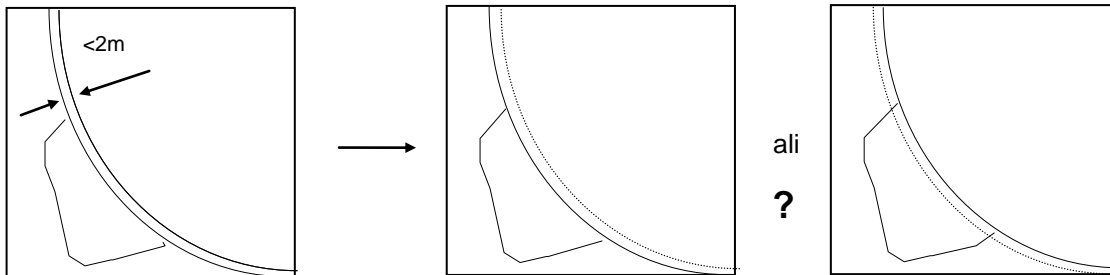
Problem: Kaj storiti z detajli, ki so ožji od 2m?

1.3 Usklajevanje

Ta korak zagotavlja povezavo med preozkim poligonom in sosednjim poligonom.
Problem: kam postaviti mejo po priključitvi preozkega poligona?

2. Splošna pravila za zajem rabe

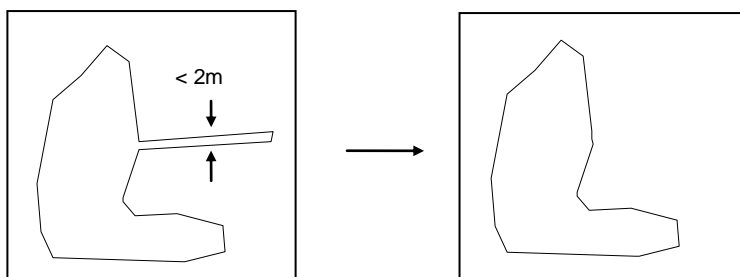
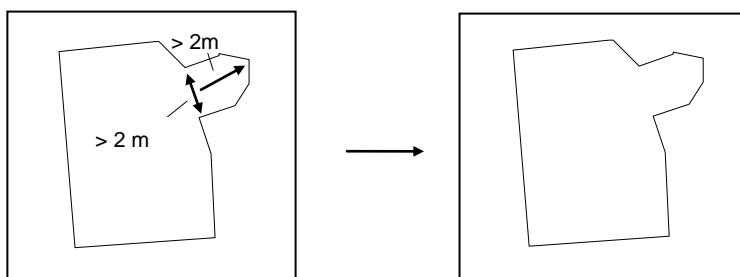
2.1. Poenostavitev

Ta postopek vključuje nekaj detajlov za vzdrževanje zarisanih meja med dvema sosednjima poligonoma. Upoštevati je potrebno naslednja pravila:

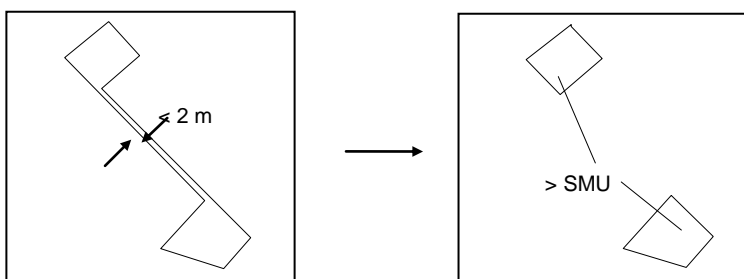
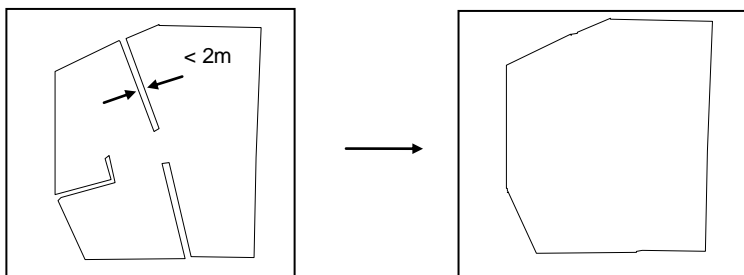
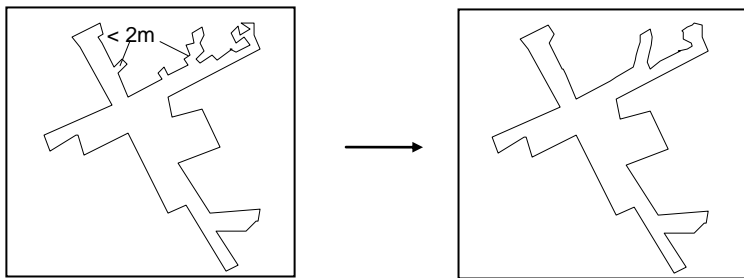
- vzdrževati ravne linije kjerkoli je to mogoče, brez odvečnih točk
- linije mej med poligoni naj potekajo po vidnih mejah na ortofotu
- v splošnem se pri digitalizaciji uporablja merilo 1:1000
- zajem se izvaja smiselno glede na DOF in ostale razpoložljive podatke .

2.2. Izravnavanje

Pri zajemanju dejanske rabe je potrebno vse jasno vidne detajle široke do 2 m, na meji med dvema poligonoma z različno rabo pregledati in oceniti. Vse manjše detajle odstranimo.

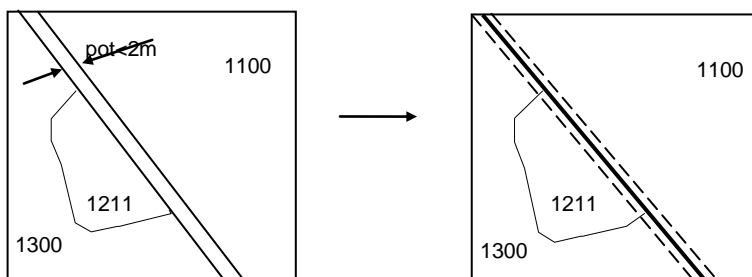

3. Pozicioniranje linij

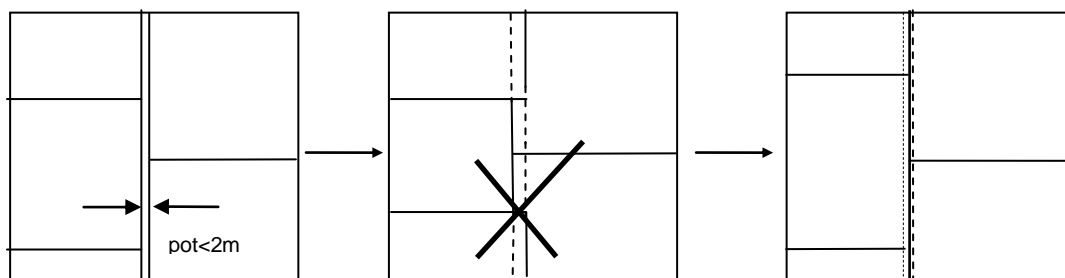
V evidenci dejanske, se nahajajo samo poligoni. Oblike poligonov so omejene z minimalno dovoljeno širino 2 m in so zato predstavljeni kot poligoni in ne kot linije.

Primer 1:

Primer 2: Obstojеče linearne strukture v pokrajini in oblike rabe zemljišč naj se ohranijo. Ceste, reke, meje parcel, itd., naj služijo kot mejne linije med dvema poligonoma z različno rabo.

4. Posebni primeri in dodatni kriteriji

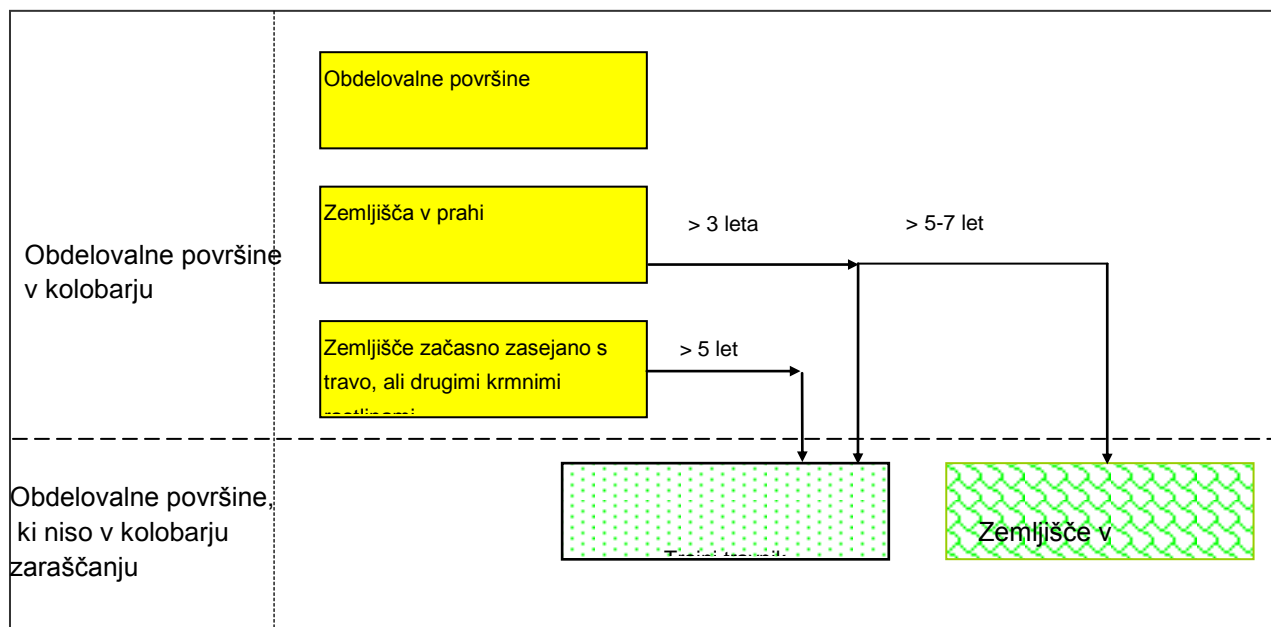
Za nekatere razrede dejanske rabe, je potrebno določiti dodatna merila za zajem, ker lahko tako boljše izločimo določeno dejansko rabo brez spreminjanja osnovnih definicij za posamezne razrede rabe tal. Zato je v nadaljevanju nekaj pomembnejših pravil, skupaj z grafičnim prikazom:

Njiva 1100:

V rabo »Njiva« sodijo tudi zemljišča, ki so začasno zasejana s travo ali drugimi krmnimi rastlinami (za obdobje manj kot 5 let) in se uporabljajo za košnjo, ali pašo večkrat na leto. Kadar so površine porasle s travno rušo več kot pet let, jih uvrstimo v »Trajni travnik«.

V rabo "Njiva" sodijo tudi zemljišča v prahi. Glede na rezultate projekta CORINE je predlagano, da površine, ki počivajo preidejo po treh letih v razred 1300 "Trajni travnik" in če potem še vedno niso v uporabi nadaljnih 5 do 7 let, jih uvrstimo v razred 1410 "Zemljišče v zaraščanju".

Za ta dva primera nam je v pomoč spodnja shema:

Barjanski travnik 1321:

Za obdelovalne površine, ki so začasno prizadete zaradi poplav je potrebno določiti mejo med obdelovalno površino in vodo. Poudarek je na obdelovalnih površinah, zato poligon obdelovalne površine razširimo kolikor je mogoče oz. si pri vrisu pomagamo z arhivskim ortofotom..

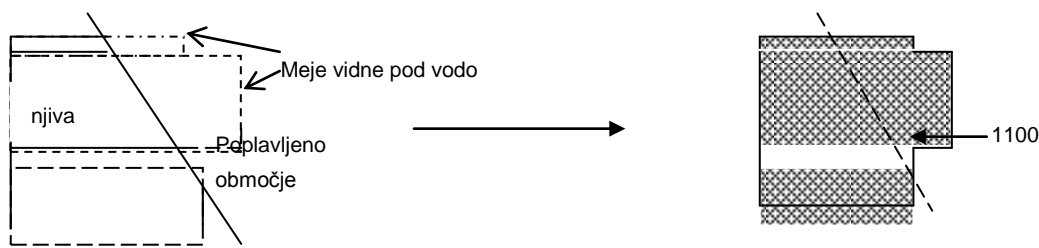

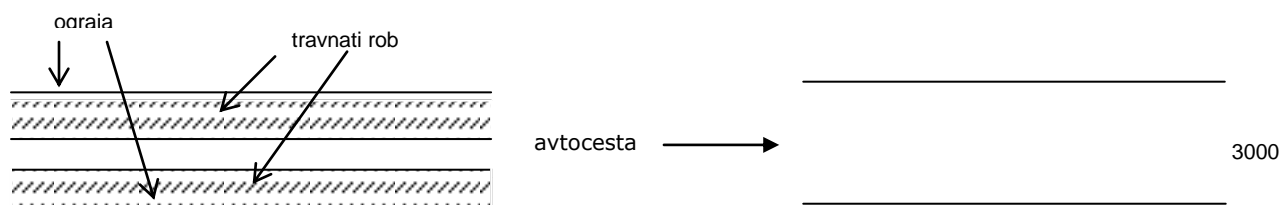
Tabela za pomoč pri razlikovanju med dejanskimi rabami 1300, 1410, 1500, 2000:

Merila	Trajni travniki 1300	Zemljišče v zaraščanju 1410	Drevesa in grmičevje 1500	Gozd 2000
Obdelovalne površina	da	ne	ne	ne
Drevesa razporejena posamič	da	da	ne	>75 %
Skupine dreves	ne	ne	da	>75 %

Tabela za pomoč pri razlikovanju med dejanskimi rabami 1321, 4100, 4220, 1410:

Merila	Barjanski travnik 1321	Barje 4100	Ostala zamočvirjena zemljišča 4220	Zemljišče v zaraščanju 1410
Uporabljan za košnjo, ali pašo	da	ne	ne	ne
Prisotnost vodnih rastlin (phragmites, typha)	ne	ne	da	ne
Gostota ne-vodnih rastlin >50%	ne	ne	ne	da

Avtoceste:

Primer gozdnega roba:

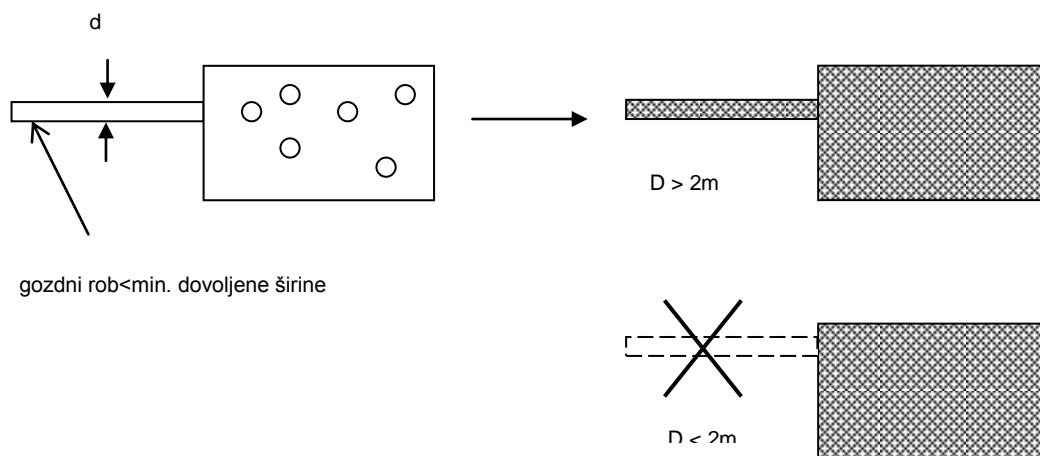

Tabela sprememb:

Št.	Datum spremembe	Stran (zadnja veljavna verzija)	Sprememba (zadnja veljavna verzija)	Zadnja veljavna verzija: Dopolnjena/spremenjena/ izbrisana	Sprememba veljavna od:
1	14.11.2002	vse	vse	1.0: spremenjena	14.11.2002
2	24.9.2004	vse	vse	2.0: spremenjena	24.9.2004
3	22.9.2005	vse	vse	3.0: spremenjena	22.9.2005
4	2.9.2006	vse	vse	4.0: spremenjena	2.9.2006
5	24.5.2008	4-5	sprememba naslova	4.1: spremenjena	24.5.2008
		12-15	sprememba naslova		
		12-15	dodan opis ukorenišča hmeljnih sadik		
		19	izločen opis ukorenišča hmeljnih sadik		
		30-31	sprememba naslova		
		30-31	spremenjen osnovni opis dejanske rabe		
		37	spremenjen osnovni opis dejanske rabe		
		46	spremenjen osnovni opis dejanske rabe		
		53-54	staro besedilo se nadomesti z novim		
55	spremenjena najmanjša površina				
6	1.1.2009	vse	vse	5.0: spremenjena	1.1.2009
7	23.1.2010	7	spremenjen osnovni opis dejanske rabe	5.1: spremenjena	23.1.2010
		34	spremenjen osnovni opis dejanske rabe		
8	1.1.2011	5	dopolnjena obrazložitev	5.2: spremenjena	1.1.2011
		7	spremenjen osnovni opis dejanske rabe		
		40	spremenjen osnovni opis dejanske rabe		
		45	spremenjen osnovni opis dejanske rabe		
48	dopolnjena obrazložitev dejanske rabe				
9	8.10.2013	vse	dopolnjene obrazložitve dejanske rabe, novo slikovno gradivo	6.0: spremenjena	8.10.2013